

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA VEŘEJNÉ EKONOMIKY

Hospodaření příspěvkové organizace – základní škola

Financial Management of an Allowance Organization – Basic School

Student: Mgr. Iveta Knižátková

Vedoucí bakalářské práce: PhDr. Mgr. Hana Fachinelli, Ph.D.

Ostrava 2011

Zadání bakalářské práce

Student: Mgr. Iveta Knižátková

Studijní program: B6202 Hospodářská politika a správa

Studijní obor: 6202R055 Veřejná ekonomika a správa

Téma: Hospodaření příspěvkové organizace – základní škola

Financial Management of an Allowance Organization – Basic School

1. Úvod
 2. Vznik a zásady hospodaření příspěvkových organizací
 3. Analýza hospodaření příspěvkové organizace vykonávající činnost základní školy
 4. Zhodnocení výsledků analýzy hospodaření
 5. Závěr
- Seznam použité literatury
Seznam zkratk
Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce
Přílohy

Odborná literatura:

Ochrana, F.; Pavel, J.; Vitek, L. a kol. Veřejný sektor a veřejné finance. Financování nepodnikatelských a podnikatelských aktivit. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, a.s., 2010. 264 s. ISBN 978-80-247-3228-2

Prokúpková, P.; Mockovčiaková, A.; Morávek, Z. Příspěvkové organizace. 4. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2010. 348 s. ISBN 978-80-7357-533-5

Valenta, J. Právní rámec řízení škol a školských zařízení. 1. vyd. Olomouc: Anag, s. r. o, 2010. 340 s. ISBN 978-80-87173-16-9

Vedoucí bakalářské práce: PhDr. Mgr. Hana Fachinelli, Ph.D.

Datum zadání: 26. listopadu 2010

Datum odevzdání: 11. května 2011

vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

Místopřísežně prohlašuji, že jsem celou práci, včetně všech příloh, vypracovala samostatně.

V Šumperku dne 11. května 2011

vlastnoruční podpis studenta

Poděkování

Děkuji vedoucí práce PhDr. Mgr. Haně Fachinelli, Ph.D., za odborné vedení a metodickou pomoc při zpracování bakalářské práce. Dále děkuji pracovníkům Základní školy Zábřeh, Školská 11 za poskytnutí potřebných informací a údajů.

Obsah:

1. Úvod.....	1
2. Vznik a zásady hospodaření příspěvkových organizací.....	2
2.1 Základní charakteristiky neziskových organizací.....	2
2.2 Hlavní znaky příspěvkových organizací.....	4
2.2.1 Příspěvková organizace státu.....	4
2.2.2 Příspěvkové organizace územně samosprávných celků.....	4
2.3 Příspěvková organizace vykonávající činnost školy.....	9
2.3.1 Zřízení a vznik organizace vykonávající činnost školy.....	10
2.3.2 Zrušení a zánik organizace vykonávající činnost školy.....	11
2.3.3 Výkon samosprávy u organizací vykonávajících činnost školy.....	11
2.3.4 Řídící orgány organizace vykonávající činnost školy.....	13
2.3.5 Finanční zdroje ve školství.....	16
3. Analýza hospodaření příspěvkové organizace vykonávající činnost školy.....	21
3.1 Základní údaje o příspěvkové organizaci.....	21
3.2 Analýza hospodaření v roce 2006.....	24
3.3 Analýza hospodaření v roce 2007.....	28
3.4 Analýza hospodaření v roce 2008.....	33
3.5 Analýza hospodaření v roce 2009.....	36
3.6 Analýza hospodaření v roce 2010.....	40
4. Zhodnocení výsledků analýzy hospodaření.....	44
5. Závěr.....	48
Seznam literatury.....	50

1. Úvod

Školství a s ním související vzdělávání patří mezi velmi důležité odvětví veřejného sektoru. Přispívá zásadním způsobem k tvorbě lidského kapitálu, který je základem pro ekonomický rozvoj každé společnosti. Každý moderní vyspělý stát věnuje školství a vzdělávání maximální pozornost, protože úroveň vzdělávání ovlivňuje hospodářský, kulturní a sociální rozvoj země. Vysoká úroveň vzdělanosti je předpokladem pro lepší schopnost reagovat na měnící se potřeby společnosti, zvládání a uvádění do praxe nových technologií a produkci kvalitních statků. Investice do vzdělávání jsou označovány jako ty, které se dříve nebo později do společnosti navracejí. Vzdělávání by mělo být významnou hodnotou nejen pro společnost, ale i pro její jednotlivce. Pro každého člověka by mělo být vzdělávání tím, co jej provází po většinu života, investicí, do které se vyplatí vkládat finance i čas, a rozvíjet ho s ohledem na budoucí uplatnění na trhu práce, získávání nových zkušeností a jejich následné uplatňování v praxi, poznávání nových informací, rozvíjení nových technologií.

Vzdělávání v České republice je založeno na jednotlivých zásadách. Mezi nejdůležitější patří rovný přístup každého občana ČR ke vzdělávání bez jakékoli diskriminace, zohledňování potřeb jednotlivce, vzájemná úcta, respekt, názorová snášenlivost, solidarita a důstojnost všech účastníků vzdělávání, další zásadou je fungování bezplatného základního a středního vzdělávání, které zřizuje kraj, obec nebo stát, svobodné šíření poznatků, zdokonalování procesu vzdělávání na základě výsledků dosažených ve vědních disciplínách, uplatňování moderních pedagogických metod a přístupů, hodnocení výsledků vzdělávání vzhledem k dosahování cílů, které jsou stanoveny v zákoně č. 561/2004 Sb., možnost každého vzdělávat se po celou dobu života.¹

K obecným cílům vzdělávacího procesu patří především rozvoj osobnosti člověka, získání všeobecného vzdělání nebo všeobecného odborného vzdělání, pochopení a uplatňování zásad demokracie a právního státu, základních lidských práv a svobod, rovnosti mužů a žen ve společnosti, utváření národního vědomí, poznávání kulturních světových a evropských hodnot a tradic, uplatňování znalostí o životním prostředí, ochraně zdraví a bezpečnosti.²

Tématem bakalářské práce je hospodaření příspěvkové organizace – základní školy. Cílem práce je popsat zdroje a způsob získávání finančních prostředků pro tuto organizaci, jejímž

¹ zákon č. 561/2004 o předškolním, základním, středním vyšším odborném a jiném vzdělání (školský zákon), v platném znění

² §2 odstavec 1 zákon č. 561/2004 o předškolním, základním, středním vyšším odborném a jiném vzdělání (školský zákon), v platném znění

zřizovatelem je obec, a analyzovat její hospodaření. Pro tento účel byla vybrána konkrétní příspěvková organizace, Základní škola, Školská 11, Zábřeh. Práce je rozdělena do tří základních částí, s tím, že první část slouží jako teoretický podklad pro následnou analýzu hospodaření příspěvkové organizace a poslední část hodnotí výsledky analýzy hospodaření.

K dosažení cíle byly použity metody popis a analýza.

V první části druhé kapitoly je nejdříve provedena stručná charakteristika neziskových organizací. S ohledem na zaměření práce je podrobněji popsána základní charakteristika příspěvkových organizací zřizovaných státem a územně samosprávnými celky. Pozornost je zaměřena zejména na příspěvkové organizace zřizované územně samosprávnými celky, kde jsou uvedeny náležitosti zřizovací listiny, majetek příspěvkových organizací, fondy, které zřizují, a vedlejší hospodářská činnost, jež mohou provozovat. Další část je již zaměřena na příspěvkovou organizaci vykonávající činnost základní školy, popsáno je zřízení a vznik organizace, zrušení a zánik, výkon samosprávy u organizace vykonávající činnost školy, řídicí orgány a finanční zdroje ve školství. Ke zpracování této části je využita zejména odborná literatura a příslušné právní předpisy.

Kapitola třetí, zaměřená na konkrétní příspěvkovou organizaci, analyzuje její hospodaření v časovém úseku pěti let. Analyzovány jsou náklady, výnosy, příjmy, výdaje, finanční prostředky hlavní i doplňkové činnosti, sledovány jsou i další ekonomické ukazatele od roku 2006 do roku 2010.

Ve čtvrté kapitole jsou zhodnoceny výsledky hospodaření sledované příspěvkové organizace. Proveden je rozbor jednotlivých sledovaných časových období a jejich vzájemná komparace. Ke zpracování třetí a čtvrté kapitoly jsou využívány vnitřní dokumenty organizace, jedná se zejména o výroční zprávy, rozbor hospodaření.

Celá problematika je shrnuta v závěru práce.

2. Vznik a zásady hospodaření příspěvkových organizací

2.1 Základní charakteristiky neziskových organizací

Zabezpečování veřejných statků pro obyvatelstvo zajišťuje a organizuje výkonný orgán, veřejná správa. Vždy je třeba mít na paměti, že způsob zajišťování veřejných statků by měl brát ohled na hospodárnost ve vynakládání finančních prostředků z příslušného veřejného

rozpočtu a užitek občana. Veřejné služby jsou zpravidla realizovány prostřednictvím neziskového sektoru, hovoří se o vládních, veřejnoprávních, či neziskových organizacích.

Skupina soukromoprávních neziskových organizací je v ČR velmi různorodá.

Podle zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, jde o organizace charakteru právnické osoby, které nebyly zřízeny nebo založeny za účelem podnikání. Jedná se o obce jako základní územní samosprávné celky, kraje jako vyšší územní samosprávné celky, organizační složky státu, obcí, krajů, příspěvkové organizace, státní fondy, veřejné vysoké školy, obecně prospěšné společnosti, nadace, nadační fondy, státem uznávané církve a náboženské společnosti, politické strany a politická hnutí, občanská sdružení včetně odborových organizací, zájmová sdružení právnických osob. Cíle, poslání a činnosti neziskových organizací se navzájem prolínají, ale je možno je třídit podle určitých znaků. Jedním z těchto znaků je kritérium zakladatele. Podle zakladatele se člení neziskové organizace na organizace založené veřejnou správou, tj. státní správou nebo samosprávou, někdy se proto nazývají veřejnoprávní organizace. Dalším kritériem je globální charakter poslání, jedná se o členění na organizace, které jsou veřejně prospěšné (jsou založeny za účelem poslání spočívající v produkci veřejných a smíšených statků, které uspokojují potřeby veřejnosti) a organizace vzájemně prospěšné, které jsou založeny za účelem vzájemné podpory skupin občanů se společným zájmem. Podle kritéria právně organizační normy jsou rozlišovány organizace založené podle zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, organizace založené podle ostatních zákonů platných pro neziskové organizace a založené podle zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník a organizace s obdobným charakterem. Kritérium způsobu financování definuje organizace financované zcela z veřejných rozpočtů (organizační složky státu a územních celků), organizace financované zčásti z veřejných rozpočtů (příspěvkové organizace, vybraná občanská sdružení, církve a náboženské společnosti, politické strany a politická hnutí), organizace financované z různých zdrojů a ty, které jsou financovány především z výsledků realizace své činnosti. Posledním uvedeným kritériem je kritérium realizovaných činností, kde se jedná o členění oborové.

Neziskové organizace lze charakterizovat podle některých společných znaků:

- jsou právnickými osobami (s výjimkou organizačních složek státu),
- nejsou založeny za účelem podnikání,
- nejsou založeny za účelem produkce zisku,

- uspokojují konkrétní potřeby občanů,
- mohou být financovány z veřejných rozpočtů³.

Ve zřizovací listině každé veřejnoprávní organizace musí být přesně specifikovaný cíl, vymezen její statut, náplň její činnosti, druhy zabezpečovaných veřejných statků, specifikován musí být také majetek, který je poskytnut od zřizovatele, uvedena musí být i práva k tomuto majetku.⁴

2.2 Hlavní znaky příspěvkových organizací

2.2.1 Příspěvková organizace státu

Příspěvková organizace státu je právnickou osobou zřízenou některým z ústředních orgánů státní správy, podle zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a zákona č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky. Při vzniku příspěvkové organizace musí být vydána zřizovací listina, zřízení musí být oznámeno v Ústředním věstníku ČR. Příspěvková organizace vydá svůj statut, který je schválen zřizovatelem, dále vydá organizační řád, pravidla hospodaření, odpisový řád, pravidla pro oběh úředních dokladů a vnitřní předpisy, které jsou vyžadovány platnými zákony. Hospodaří peněžními prostředky získanými hlavní činností a s peněžními prostředky, které jsou přijímány ze státního rozpočtu v rámci finančních vztahů stanovených zřizovatelem, dále hospodaří příspěvková organizace s prostředky svých peněžních fondů, ze zákona se jedná o fond rezervní, fond reprodukce majetku, fond odměn a fond kulturních a sociálních potřeb. Dalším zdrojem pro hospodaření jsou finanční prostředky získané jinou činností (peněžní dary od fyzických osob a právnických osob a peněžní prostředky poskytnuté ze zahraničí). Zřizovatel stanovuje finanční vztahy týkající se příspěvku na provoz ze státního rozpočtu, individuální a systémové dotace na financování programů a akcí, návratná finanční výpomoc a odvod odpisů.⁵

2.2.2 Příspěvkové organizace územně samosprávných celků

Příspěvková organizace je právnickou osobou veřejného práva, vzniká a zaniká rozhodnutím zřizovatele. Územní samosprávný celek zřizuje příspěvkové organizace především pro takové činnosti své působnosti, které jsou zpravidla neziskové a jejichž rozsah, složitost a struktura

³ Rektořík, J a kolektiv, Organizace neziskového sektoru základy ekonomiky, teorie a řízení, EKOPRESS, 2007, 187 s., ISBN 978-80-86928-25-5

⁴ PEKOVÁ, J.; PILNÝ, J.; JETMAR, M. Veřejná správa a finance veřejného sektoru, 3. přepracované vydání. Praha: ASPI, 2008. 712 s. ISBN 978-80-7357-351-5

⁵ Rektořík, J a kolektiv, Organizace neziskového sektoru základy ekonomiky, teorie a řízení, EKOPRESS, 2007, 187 s., ISBN 978-80-86928-25-5

vyžaduje samostatnou právní subjektivitu. Při rozhodování o zřízení příspěvkové organizace je obec vázána tím, že účelem zřízení mohou být pouze takové činnosti a záležitosti, které spadají do samostatné působnosti zřizovatele – územního samosprávného celku. Zřizovatel svěřuje příspěvkové organizaci svůj majetek, vymezuje i rozsah vlastnických práv. Účel, ke kterému může být majetek používán, je vymezen zřizovací listinou jako předmět činnosti související s účelem zřízení, případně se může jednat o činnosti doplňkové. Příspěvkové organizace jako jediný typ právnické osoby, které může obec zřídit či založit, mají k územně samostatnému celku rozpočtový vztah. Jedná se o to, že finanční prostředky z rozpočtu zřizovatele nejsou příspěvkové organizaci poskytovány smlouvou na základě občanského nebo obchodního práva, ale rozhodnutím zřizovatele o výši příspěvku. Hospodaření příspěvkové organizace se řídí především zákonem č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů a rozhodnutími příslušných orgánů zřizovatele (rada nebo zastupitelstvo obce). O zřízení, zrušení či sloučení rozhoduje u příspěvkových organizací výhradně zastupitelstvo v rámci samostatné působnosti obce. Zastupitelstvo rozhoduje také o doplněních a změnách zřizovacích listin.

Zřizovací listina vydaná zřizovatelem musí obsahovat:

- úplný název zřizovatele, je-li jím obec, uvede se také její zařazení do okresu, název, sídlo příspěvkové organizace a její identifikační číslo; název musí vylučovat možnost záměny s názvy jiných příspěvkových organizací,
- vymezení hlavního účelu a tomu odpovídajícího předmětu činnosti,⁶
- označení statutárních orgánů a způsob, jakým vystupují jménem organizace,
- vymezení majetku ve vlastnictví zřizovatele, který se příspěvkové organizaci předává k hospodaření,
- vymezení práv, která organizaci umožní, aby se svěřeným majetkem mohla plnit hlavní účel, k němuž byla zřízena; zejména se uvedou práva a povinnosti spojené s jeho plným efektivním a ekonomicky účelným využitím, s péčí o jeho ochranu, rozvoj a zvelebení, podmínky pro jeho případnou další investiční výstavbu, dále pravidla pro výrobu a prodej zboží, pokud jsou předmětem činnosti organizace, práva a povinnosti spojená s případným pronajímáním svěřeného majetku jiným subjektům a podobně,

⁶ Prokúpková, P.; Mockovčiaková, A.; Morávek, Z. Příspěvkové organizace. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2009. 346 s. ISBN 978-80-7357-416-1

- okruhy doplňkové činnosti navazující na hlavní účel příspěvkové organizace, kterou jí zřizovatel povolí k tomu, aby mohla lépe využívat všechny své hospodářské možnosti a odbornost svých zaměstnanců; tato činnost nesmí narušovat plnění hlavního účelu organizace a sleduje se odděleně,
- vymezení doby, na kterou je organizace zřízena.

V rozsahu stanoveném zřizovací listinou hospodaří příspěvková organizace se svěřeným **majetkem**. Příspěvková organizace nabývá majetek pro svého zřizovatele, zřizovatel může stanovit, kdy je třeba písemného souhlasu. Do svého vlastnictví může nabýt příspěvková organizace pouze majetek potřebný k výkonu činnosti, pro kterou byla zřízena. Způsoby nabytí majetku mohou být bezúplatným převodem od svého zřizovatele, darem s předchozím souhlasem zřizovatele, děděním nebo jiným způsobem na základě rozhodnutí zřizovatele. Příspěvková organizace je povinna o svěřený majetek pečovat, udržovat jej ve stavu umožňujícím jeho provoz a použití. Je používán k poskytování veřejných služeb občanům, měl by být používán také hospodárně, s co nejmenšími výdaji či náklady. Majetek je chráněn zejména tím, že je svěřován k užití osobám, které jsou schopny požadovanou ochranu zajistit. Majetek, který se stane pro příspěvkovou organizaci nepotřebným, musí být nejdříve nabídnut bezúplatně zřizovateli, pokud zřizovatel odmítne, může jej příspěvková organizace nabídnout další osobě. Pokud dochází ke vzniku, rozdělení, sloučení, splnutí nebo zániku příspěvkové organizace určí zřizovatel, v jakém rozsahu přechází majetek, práva a závazky na nové organizace. Pokud dojde ke zrušení, přechází práva a závazky na zřizovatele.⁷

Kontrola v příspěvkové organizaci je prováděna zřizovatelem, na jeho návrh je také organizace zapisována do obchodního rejstříku.

Příspěvkové organizace hospodaří podle svého rozpočtu, příjmy, kterých ze své činnosti dosahují, si nechávají pro financování svých výdajů. Zabezpečují ale veřejné statky na neziskovém principu, nutná ekonomická výše nákladů často není pokryta, nejsou finančně soběstačné. Z rozpočtu zřizovatele proto dostávají finanční prostředky ve formě příspěvků, organizace dále hospodaří s prostředky svých peněžních fondů, od různých subjektů mohou získávat dary, mohou si pořizovat další majetek, získávat peněžní prostředky ze zahraničí.

Vzhledem k zaměření bakalářské práce na příspěvkové organizace územně samosprávných celků, bude dále popsáno hospodaření jen těchto organizací.

⁷ Prokúpková, P.; Mockovčiaková, A.; Morávek, Z. Příspěvkové organizace. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2009. 346 s. ISBN 978-80-7357-416-1

Příspěvkové organizace jsou na rozpočet svého zřizovatele napojeny saldem svého rozpočtu. Získávají vlastní příjmy, které jim však nestačí na úhradu nákladů spojených se zabezpečováním veřejných statků. Chybějící finanční prostředky na produkci veřejného statku jsou jim poskytovány ve formě příspěvku na provoz a příspěvku na investice z rozpočtu zřizovatele. Příspěvek na provoz je určen na doplnění chybějících finančních prostředků na financování běžných (neinvestičních) potřeb, včetně oprav a údržby. Měl by být poskytován v návaznosti na výkony nebo jiná určená kritéria. Příspěvek na investice je poskytován na investiční činnost organizace. Výjimečně může být příspěvková organizace i odvodovou, kdy zřizovatel určí organizaci odvod z odpisů v případě, kdy investiční zdroje příspěvkové organizace jsou větší než jejich potřeba.

Plánovaný rozpočtový vztah rozpočtu zřizovatele a organizace by neměl být v průběhu roku měněn, aby se nezhoršovaly podmínky hospodaření příspěvkové organizace.

Příspěvková organizace má právní subjektivitu, ale existují úkony, které může provádět pouze se souhlasem zřizovatele. Jedná se především o využívání i investičních úvěrů a půjček pro financování svých investičních potřeb, překlenutí časového nesouladu mezi zdroji a potřebami, zřizovatel v tomto případě může poskytnout návratnou finanční výpomoc (je-li předpoklad splacení z vlastních rozpočtových výnosů příspěvkové organizace), ručení za závazky svého zřizovatele nebo jiných subjektů (nesmí však ručit za závazky např. soukromých subjektů), pořizování věci na splátky. Příspěvková organizace nemůže nakupovat akcie či jiné cenné papíry, především z důvodu rizika, které toto obchodování přináší, příspěvková organizace hospodaří s veřejnými finančními prostředky, proto nemůže toto riziko podstupovat, dále nemůže poskytovat dary jiným subjektům s výjimkou peněžitých a věcných darů poskytovaných v souladu s vyhláškou Ministerstva financí ČR o fondu kulturních a sociálních potřeb.⁸

Příspěvková organizace hospodaří také s prostředky svých **peněžních fondů**, které tvoří a používá v souladu se zákonem o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. Příspěvkové organizace zřizované územní samosprávou vytváří své peněžní fondy. Patří mezi ně:

- rezervní fond,
- investiční fond,
- fond odměn,

⁸ PEKOVÁ, J.; PILNÝ, J.; JETMAR, M. Veřejná správa a finance veřejného sektoru, 3. přepracované vydání. Praha: ASPI, 2008. 712 s. ISBN 978-80-7357-351-5

- fond kulturních a sociálních potřeb.

Zůstatky z těchto fondů jsou na konci roku převáděny do roku následujícího.

Rezervní fond je nástrojem motivace příspěvkové organizace na dosahování zlepšeného výsledku hospodaření. Jeho využití ovšem ovlivňuje zřizovatel, který schvaluje přiděl do rezervního fondu příspěvkové organizace po skončení rozpočtového období. Rezervní fond se tvoří:

- přidělem ze zlepšeného výsledku hospodaření na základě schválení jeho výše zřizovatelem po skončení rozpočtového období, sníženým o převody do fondu odměn,
- peněžními dary.

Příspěvková organizace používá rezervní fond na financování dalšího rozvoje, k překlenutí časového nesouladu mezi výnosy a náklady, k úhradě případných sankcí uložených za porušení rozpočtové kázně, k úhradě ztráty za předchozí léta, na základě souhlasu zřizovatele na přiděl do investičního fondu příspěvkové organizace.

Investiční fond příspěvkové organizace slouží k financování jejich investičních potřeb, k financování dalšího rozvoje. Investiční fond se tvoří:

- z odpisů hmotného a nehmotného majetku na základě zřizovatelem schváleného odpisového plánu,
- z investičních příspěvků z rozpočtu zřizovatele,
- z možných investičních příspěvků státních fondů,
- z výnosů z prodeje hmotného investičního majetku, pouze se souhlasem zřizovatele,
- z účelových investičních darů a příspěvků od jiných subjektů,
- z převodů z rezervního fondu ve výši, která je povolena zřizovatelem.

Finanční prostředky investičního fondu jsou příspěvkovou organizací používány na financování investičních potřeb, na pořízení dlouhodobého hmotného majetku, ke splácení minulých investičních úvěrů nebo půjček, k posílení zdrojů na financování oprav a údržby nemovitého majetku ve vlastnictví zřizovatele, který je využíván příspěvkovou organizací k její činnosti, případně k odvodu do rozpočtu zřizovatele.

Fond odměn je pro příspěvkové organizace motivačním fondem, je tvořen ze zlepšeného hospodářského výsledku hospodaření příspěvkové organizace přidělem po jeho schválení zřizovatelem po skončení rozpočtového období, do výše 20%, nejvýše však do výše 20% limitu mzdových prostředků. Hradí se z něj odměny podle závazných předpisů o usměrňování výše předpisů na platy a odměny v rozpočtové sféře.

Fond kulturních a sociálních potřeb je typem sociálního fondu, jeho tvorba se řídí vyhláškou ministerstva financí. Tvoří se v průběhu roku zálohově ve výši limitu z roční

plánované výše nákladů na platy a náhrady platů, mezd, odměn, vyúčtování skutečného základního přídělů se uskuteční v rámci účetní uzávěrky podle ročního objemu zúčtovaných platů, náhrad platů, mezd a náhrad mezd, případně odměn za pracovní pohotovost. Používá se k financování kulturních, sociálních a dalších potřeb zaměstnanců příspěvkové organizace, interních vědeckých aspirantů, důchodců, kteří před odchodem do důchodu pracovali v příspěvkové organizaci, a financování dalších potřeb.

Zřizovatel své příspěvkové organizaci také může v rámci její **vedlejší hospodářské činnosti** vymezit druhy a rozsah této činnosti. Tato činnost by měla být v zásadě zisková a měla by přinášet další finanční zdroje pro financování hlavní neziskové činnosti organizace. Zisk z této činnosti je předmětem daně z příjmu právnických osob, na příspěvkové organizace se vztahují určitá daňová zvýhodnění upravená zákonem o dani z příjmů.⁹

2.3 Příspěvková organizace vykonávající činnost školy

Školy a školská zařízení tvořící vzdělávací soustavu jsou definovány zákonem č.561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) a zákonem č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších předpisů (zákon o vysokých školách). Školský zákon uvádí, že se vzdělávání uskutečňuje podle příslušných programů. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy zpracovává Národní program vzdělávání, který vymezuje hlavní oblasti vzdělávání, obsahy vzdělávání a prostředky, které jsou nutné k dosažení těchto cílů.

Pro vzdělávání základní, střední, předškolní, základní umělecké a jazykové vzdělávání se vydávají rámcové vzdělávací programy, které jsou závazné pro zpracovávání a tvorbu školních vzdělávacích programů v jednotlivých školách a školských zařízeních.

Školská zařízení poskytují služby a vzdělávání, které jej doplňují nebo s ním souvisejí, zajišťují ústavní a ochrannou výchovu nebo preventivně výchovnou péči.¹⁰

⁹ PEKOVÁ, J.; PILNÝ, J.; JETMAR, M. Veřejná správa a finance veřejného sektoru, 3. přepracované vydání. Praha: ASPI, 2008.712 s. ISBN 978-80-7357-351-5

¹⁰ §7, zákon č. 561/2004 o předškolním, základním, středním vyšším odborném a jiném vzdělání (školský zákon), v platném znění

2.3.1 Zřízení a vznik organizace vykonávající činnost školy

Škola zřizovaná jedním zřizovatelem se zřizuje zřizovací listinou, ta, která je zřizována více zřizovateli, zřizovatelskou smlouvou. Zřizovací listina nebo zřizovatelská smlouva musí obsahovat:

- úplný název zřizovatele, je-li jím obec, uvede se také její zařazení do okresu, název, sídlo příspěvkové organizace a její identifikační číslo, název musí vylučovat možnost záměny s názvy jiných příspěvkových organizací,
- vymezení hlavního účelu a tomu odpovídajícího předmětu činnosti,
- označení statutárních orgánů a způsob, jakým vystupují jménem organizace,
- vymezení majetku ve vlastnictví zřizovatele, který se příspěvkové organizaci předává k hospodaření,
- vymezení práv, která umožní organizaci, aby se svěřeným majetkem mohla plnit hlavní účel, k němuž byla zřízena,
- okruhy doplňkové činnosti navazující na hlavní účel organizace, kterou jí zřizovatel povolí k tomu, aby mohla lépe využívat všechny své hospodářské možnosti a odbornost svých zaměstnanců, tato činnost však nesmí narušovat plnění hlavního účelu organizace a sleduje se odděleně,
- vymezení doby, na kterou je organizace zřízena.

Škola nebo školské zařízení jsou založeny dnem zápisu do rejstříku škol a školských zařízení. Právnícké osobě vzniká tímto právo poskytovat vzdělávání a školské služby, vzniká jí tímto také nárok na přidělování finančních prostředků ze státního rozpočtu nebo z rozpočtu územně samosprávného celku za podmínek stanovených zákonem, v rozsahu zápisů do rejstříku. Údaje, které jsou zapisovány do rejstříku, vyjmenovává § 144 odstavec 1 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon).¹¹ Rejstřík je veřejný seznam, je členěn na dvě části; rejstřík škol a školských zařízení a rejstřík školských právníckých osob. Rejstřík škol vede evidenci každé jednotlivé školy, rejstřík školských zařízení pak jednotlivá školská zařízení, rejstřík školských právníckých osob vede evidenci těch osob, pro něž zřizovatel zvolil právní formu školské právnícké osoby.

¹¹ § 125, zákon č. 561/2004 o předškolním, základním, středním vyšším odborném a jiném vzdělání (školský zákon), v platném znění

Rejstříky vede MŠMT, čímž je vyjádřena odpovědnost státu za funkčnost a kompatibilitu vzdělávací soustavy v ČR.¹²

2.3.2 Zrušení a zánik organizace vykonávající činnost školy

Škola zaniká dnem výmazu z rejstříku škol a školských zařízení. Zániku předchází její zrušení s likvidací nebo bez likvidace. Likvidace se neprovádí, byla-li organizace zřízena ministerstvem, krajem, obcí nebo svazkem obcí. O zrušení této školy rozhoduje soud, stanoví lhůtu k odstranění důvodů, pro který bylo navrženo zrušení, pokud je odstranění tohoto důvodu možné. Jestliže důvody odstraněny být nemohou, škola se zrušuje dnem uvedeným v rozhodnutí o zrušení, dnem uvedeným v rozhodnutí nebo smlouvě o sloučení, splnutí, rozdělení, uplynutím doby, na kterou byla zřízena, dnem účinnosti rozhodnutí, kterým došlo k výmazu z rejstříku škol a školských zařízení, zamítnutím insolventního návrhu z důvodu majetku, který nekryje náklady insolvenčního řízení, nebo zrušením konkurzu proto, že majetek školy nebo školského zařízení je zcela nepostačující, nebo po splnění rozvrhového usnesení nebo dnem uvedeným v rozhodnutí soudu o zrušení, jinak dnem, kdy toho rozhodnutí nabylo právní moci.¹³

2.3.3 Výkon samosprávy u organizací vykonávajících činnost školy

Kraj, obec, dobrovolný svazek obcí zřizuje školy a školská zařízení jako právnické osoby nebo příspěvkové organizace podle zvláštního předpisu. Ministerstvo zřizuje školy a školská zařízení jako školské právnické osoby nebo státní příspěvkové organizace. Ministerstvo obrany, Ministerstvo vnitra, Ministerstvo spravedlnosti a Ministerstvo práce a sociálních věcí zřizuje školy a školská zařízení jako organizační složky státu nebo jako jejich součásti. Ministerstvo zahraničních věcí zřizuje školy při diplomatické misi nebo konzulárním úřadu České republiky jako součást těchto úřadů. Registrované církve a náboženské společnosti zřizují podle předpisů školy a školská zařízení jako školské právnické osoby nebo jako právnické osoby podle zvláštních předpisů.¹⁴

Působnost územních samostatných celků ve školství je vymezena školským zákonem. Územní samosprávu ve školství vykonávají obec, kraj. Při zajišťování vzdělávání se musí brát ohled

¹² VALENTA, J. Právní rámec řízení škol a školských zařízení. 1. vyd. Olomouc: ANAG, s.r.o, 2010. 340s. ISBN 978-80-87173-16-9

¹³ §126, zákon č. 561/2004 o předškolním, základním, středním vyšším odborném a jiném vzdělání (školský zákon), v platném znění

¹⁴ §8 odstavec 1-7 zákon č. 561/2004 o předškolním, základním, středním vyšším odborném a jiném vzdělání (školský zákon), v platném znění

především na soulad rozvoje vzdělávání a školských služeb a dostupnost vzdělávání a školských služeb podle místních podmínek.

Obec je povinna zajistit podmínky pro plnění povinné školní docházky dětí s místem trvalého pobytu na jejím území a děti, které jsou umístěny na jejím území ve školských zařízeních pro výkon ústavní výchovy nebo ochranné výchovy. Obec zřizuje a zrušuje základní školu, nebo zajišťuje plnění povinné školní docházky v základní škole jiné obce nebo svazku obcí. Pokud žák plní povinnou školní docházku na území jiné obce nebo svazu obcí než té, na jejímž území má trvalé bydliště, je tato obec povinna hradit obci, která školu zřídila, neinvestiční výdaje této školy připadající na jednoho žáka. Obec nebo svazek obcí zřizuje a zrušuje také mateřské školy, mateřské a základní školy s vyučovacím jazykem národnostních menšin za stanovených podmínek, zařízení školního stavování, které slouží žákům a dětem školy nebo školského zařízení. Obec spravuje předškolní zařízení, základní školy a školská zařízení, která jim slouží, především tím, že zabezpečuje investiční a neinvestiční náklady (kromě mzdových prostředků pro zaměstnance, učebnic a školních pomůcek a potřeb hrazených státem). Může zřídit se souhlasem MŠTM předškolní zařízení, které jinak zřizuje kraj nebo ministerstvo, prokáže-li zajištění materiální, finanční a personální.¹⁵

Obec je také povinna zajistit podmínky pro předškolní vzdělávání – jedná se především o zřizování mateřských škol, buď samotnou obcí, nebo obec zajistí vzdělávání v jiné obci nebo svazku obcí. Dále je obec oprávněna zřizovat a zrušovat základní umělecké školy, školská zařízení pro zájmové vzdělávání, školská účelová zařízení. Obec nebo svazek obcí zajišťuje výdaje právnických osob vykonávajících činnost škol a školských zařízení, které zřizuje, zabezpečuje výdaje základní školy poměrně podle počtu žáků s místem trvalého pobytu v jednotlivých obcích, může také přispívat na další neinvestiční výdaje, přiděluje také dotace stanovené zákonem o státním rozpočtu k částečné úhradě výdajů na provoz.¹⁶

Kraj je povinen zajistit podmínky pro uskutečňování středního a vyššího odborného vzdělávání, vzdělávání dětí a žáků a studentů se zdravotním postižením a zdravotním znevýhodněním. Zajišťuje podmínky pro jazykové, základní umělecké a zájmové vzdělávání a pro výkon ústavní výchovy. Kraj zřizuje a zrušuje střední školy, vyšší odborné školy, mateřské, základní, střední školy pro děti se zdravotním postižením, základní školy speciální,

¹⁵ PEKOVÁ, J.; PILNÝ, J.; JETMAR, M. Veřejná správa a finance veřejného sektoru, 3. přepracované vydání. Praha: ASPI, 2008. 712 s. ISBN 978-80-7357-351-5

¹⁶ § 178 odstavec 1-8 zákon č. 561/2004 o předškolním, základním, středním vyšším odborném a jiném vzdělání (školský zákon), v platném znění

školy při zdravotnických zařízeních, školská výchovná a ubytovací zařízení a školská stravovací zařízení, střední školy s vyučovacím jazykem národnostní menšiny za určených podmínek, jazykové školy s právem státní závěrečné zkoušky, základní umělecké školy, školská zařízení pro zájmové vzdělávání a dětské domovy. Kraj zajišťuje výdaje právnických osob vykonávajících činnost škol a školských zařízení, které zřizuje, může také přispívat na další neinvestiční výdaje.¹⁷

Odbor školství krajského úřadu přiděluje finanční prostředky na mzdy pracovníků, výdaje na učebnice, školní pomůcky, školní potřeby hrazené žákům státem a kontroluje, jak jsou využívány, dále na náklady spojené s výukou zdravotně postižených dětí a investice jako účelovou položku z rozpočtu MŠMT. Odbor školství krajského úřadu ekonomicky zabezpečuje předškolní zařízení, školy a školská zařízení, která zřizuje kraj, obec nebo svazek obcí. V jeho kompetenci je kontrola efektivnosti hospodaření s prostředky, provádí také finanční vypořádání, zajišťuje také předškolní zařízení, školy a školská zařízení, která jsou zřizována soukromými osobami.¹⁸

2.3.4 Řídící orgány organizace vykonávající činnost školy

Mezi orgány, které řídí a hodnotí výkon státní správy ve školství, patří ředitel školy, rada školy, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy a Česká školní inspekce.

Ředitel školy odpovídá za celkový chod školy, zodpovídá za efektivní využívání svěřených prostředků. Rozhoduje o všech záležitostech, které se týkají vzdělávání a školských služeb, odpovídá za odbornou a pedagogickou úroveň vzdělávání, vytváří podmínky pro další vzdělávání pedagogických pracovníků, zajišťuje dostupnost informací o vzdělávání žáků, odpovídá za zajištění dohledu nad nezletilými žáky. Jako poradní orgán zřizuje pedagogickou radu, kde projednává zásadní pedagogické dokumenty a opatření související se vzděláváním. Pedagogická rada je tvořena pedagogickými pracovníky školy. Z hlediska hospodaření s finančními prostředky rozhoduje o efektivním využívání hospodářských prostředků na škole, o přiznání a odnětí stipendia a hmotného zabezpečení žákům střední školy, o výši příspěvku na úhradu ústavní a ochranné výchovy, o výši příspěvku na úhradu nákladů spojených s hmotnou péčí o děti a mládež ve školách s celodenní výchovou a internátních

¹⁷ §181 odstavec 1 zákon č. 561/2004 o předškolním, základním, středním vyšším odborném a jiném vzdělání (školský zákon), v platném znění

¹⁸ PEKOVÁ, J.; PILNÝ, J.; JETMAR, M. Veřejná správa a finance veřejného sektoru, 3. přepracované vydání. Praha: ASPI, 2008.712 s. ISBN 978-80-7357-351-5

školách a školských zařízeních, o výši příspěvku na úhradu nákladů spojených s poskytováním vzdělávání v základní umělecké škole.¹⁹

Do funkce ředitele může být jmenován pouze ten, kdo splňuje předpoklady pro výkon funkce stanovené zvláštním zákonem. Do funkce je ředitel jmenován zřizovatelem na základě jím vyhlášeného konkursního řízení. Může být odvolán zřizovatelem při pozbytí některého z předpokladů pro výkon funkce ředitele, při nesplnění podmínky získání znalostí z oblasti řízení školství studiem pro ředitele škol a školských zařízení, při organizačních změnách, kdy dochází ke zrušení pracovního místa. Lze jej odvolat při závažném porušení nebo neplnění právních povinností vyplývajících z vykonávané funkce, které bylo zjištěno zejména Českou školní inspekcí, nebo při dosažení věku 65 let.

Školská rada se zřizuje při základních, středních a vyšších odborných školách. Rada školy je samosprávným orgánem školy umožňujícím zákonným zástupcům nezletilých žáků, zletilým žákům a studentům, pedagogickým pracovníkům školy, zřizovateli a dalším osobám podílet se na správě školy. Může požádat Českou školní inspekci o kontrolu hospodaření školy, plní tím funkce veřejné kontroly. Vyjadřuje se k jmenování ředitele školy a k jeho odvolávání. Je ustanovena zřizovatelem školy. Třetinu rady jmenuje zřizovatel, třetinu volí zákonní zástupci nezletilých žáků a zletilí žáci a třetinu volí pedagogičtí pracovníci dané školy. Členem školské rady nemůže být ředitel školy. Školská rada se vyjadřuje k návrhům vzdělávacích programů, schvaluje výroční zprávu školy, schvaluje školní řád, schvaluje pravidla pro hodnocení výsledků vzdělávání žáků, podílí se na zpracování koncepcí o rozvoji školy, projednává návrh rozpočtu, projednává inspekční zprávy. Ředitel je povinen umožnit školské radě přístup k informacím o škole, zejména k dokumentaci školy.²⁰

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy patří mezi ústřední orgány státní správy, v čele stojí člen vlády ČR. Jeho působnost vymezuje zákon č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů správy ČR v aktuálním znění.

Ministerstvo jako ústřední orgán státní správy zajišťuje a provádí kontrolu správnosti a efektivnosti využití finančních prostředků, které přiděluje ze státního rozpočtu, z Národního fondu a prostředků ze zahraničí. Po stránce hospodaření rozepisuje krajským úřadům v celém rozsahu finanční prostředky vyčleněné ze státního rozpočtu pro školy zřízené obcemi a

¹⁹ PEKOVÁ, J.; PILNÝ, J.; JETMAR, M. Veřejná správa a finance veřejného sektoru, 3. přepracované vydání. Praha:ASPI, 2008.712 s. ISBN 978-80-7357-351-5

²⁰ PEKOVÁ, J.; PILNÝ, J.; JETMAR, M. Veřejná správa a finance veřejného sektoru, 3. přepracované vydání. Praha:ASPI, 2008.712 s. ISBN 978-80-7357-351-5

svazky obcí, pro školy a školská zařízení zřizované kraji, pro školy a školská zařízení jiných zřizovatelů.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy podle zákona 2/1969 Sb. plní v okruhu své působnosti úkoly stanovené zákonem a v jiných právních předpisech, řídí se ústavními a ostatními usneseními vlády, zkoumá společenskou problematiku v okruhu své působnosti, řeší aktuální otázky, zpracovává koncepce rozvoje svěřených odvětví, které předkládá vládě ČR, předkládá podklady nutné k sestavení státního rozpočtu, připravují návrhy zákonů, které se týkají působnosti MŠMT, zabezpečuje ve své působnosti úkoly související se sjednáváním mezinárodních smluv, s rozvojem mezinárodních styků a mezinárodní spolupráce. Pro plnění svých úkolů využívá také informace z ostatních ministerstev a nižších orgánů státní správy. Ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy je podřízena Česká školní inspekce.²¹

Česká školní inspekce je správní úřad s celostátní působností, který je organizační složkou státu a účetní jednotkou. Je organizačně rozčleněna na ústředí České školní inspekce se sídlem v Praze a inspektoráty České školní inspekce. V čele je ústřední školní inspektor, jehož jmenování a odvolávání se řídí služebním zákonem. Česká školní inspekce zpracovává koncepční záměry inspekční činnosti, systémy hodnocení vzdělávací soustavy.

Mezi další činnosti patří získávání a analyzování informací o vzdělávání dětí, žáků a studentů, o činnosti škol, sleduje a hodnotí účinnost vzdělávací soustavy, zjišťuje a hodnotí podmínky, průběh a výsledky vzdělávání podle vzdělávacích programů, kontroluje dodržování právních předpisů, které souvisí se vzděláváním, vykonává veřejnou kontrolu využívání finančních prostředků ze státního rozpočtu. Inspekční činnost se provádí podle předem stanovených plánů, nebo na základě podnětů, stížností, petic. Při hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání a školských služeb vychází Česká školní inspekce ze zásad a cílů stanovených školským zákonem. Základním kritériem hodnocení je zejména účinnost rozvoje osobnosti dítěte, žáka, studenta a dosahování cílů vzdělávání ze strany škol a školských zařízení. Kritéria hodnocení předkládá ministerstvu ke schválení, ta jsou pak ministerstvem zveřejněna.²²

²¹ MŠMT [on-line]. 2003, aktualizace 4.1. 2011. [cit. 5. 2.2011]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/ministerstvo>

²² §173-174, zákon č. 561/2004 o předškolním, základním, středním vyšším odborném a jiném vzdělání (školský zákon), v platném znění

2.3.5 Finanční zdroje ve školství

Financování školství patří v každé vyspělé zemi mezi základní problematiku, kterou musí ve svých rozhodnutích řešit. Výdaje různých států na vzdělání jsou různé a odpovídají zpravidla dlouhodobé ekonomické situaci, ve které se stát nachází, důležitou roli hraje samozřejmě také ekonomický vývoj dané země. Podle statistických údajů má pouze 12,5% populace vysokoškolské vzdělání, což odpovídá asi polovině ve srovnání s Evropskou unií. Důležité je ale v tomto ohledu také přihlídnutí k nabízeným studijním programům a srovnání jejich úrovně.²³

Převážná část školství v ČR je financována z některého druhu veřejného rozpočtu, protože vzdělání je chápáno převážně jako veřejný statek. Kvalita vzdělávání je závislá na dostatku finančních prostředků, které jsou pro danou školu nebo školské zařízení k dispozici. Zpravidla každý stát zaručuje svým občanům bezplatné základní vzdělání. Financování školství představuje prostředky, které jsou na základě schváleného státního rozpočtu přiděleny kapitole 333 – resort Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, v kapitole Všeobecná pokladní správa jsou pak zahrnuty prostředky určené na neinvestiční výdaje, dalším základním zdrojem jsou příspěvky obcí a krajů a jejich doplňková činnost. Školská zařízení také čerpají prostředky ze svých fondů, mohou získávat dary od fyzických a právnických osob. Výdaje ze státního rozpočtu na školství neustále rostou, jejich podíl k HDP se ale příliš nemění a pohybuje se kolem 4%.²⁴

Financování škol a školských zařízení je upraveno jednak **právními předpisy**, kam patří zákony, nařízení vlády, vyhlášky a dále předpisy, které vydá zřizovatel. Základní právní normou je zák. č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon). Mezi další důležité právní předpisy je zařazen zák. č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech ČR, zák. č. 219/2000 Sb., o majetku – pro školy zřízené MŠMT, pro školy zřízené obcí zák. č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů a zák., č. 128/2000 Sb., o obcích, pro školy zřízené krajem zák. č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů a příslušný právní předpis, podle kterého zřizovatel zvolil příslušnou právní formu. Církevních škol se týká zák., č. 3/2002 Sb., o svobodě náboženského vyznání a o postavení církví a náboženských společností

²³ PEKOVÁ, J.; PILNÝ, J.; JETMAR, M. Veřejná správa a finance veřejného sektoru, 3. přepracované vydání. Praha:ASPI, 2008.712 s. ISBN 978-80-7357-351-

²⁴ OCHRANA, F.; PAVEL, J.; VÍTEK, L. a kol. Veřejný sektor a veřejné finance , Grada Publishing,a.s.,2010.264 s. ISBN 978-80-247-3228-2

a o změně některých předpisů (zákon o církvích a náboženských společnostech). Další pravidla mohou být v rámci právních předpisů stanovena zřizovatelem. Pro školy a školská zařízení se může jednat například o vymezení práv při správě majetku zřizovatele, jsou většinou zahrnuta přímo ve zřizovací listině. Mezi nejdůležitější patří tvorba odpisů dlouhodobého odpisovaného majetku a nakládání s odpisy, pořizování, prodej, vyřazení, pronájem movitého majetku ve správě školy, kompetence školy při pronájmu a výpůjčkách nemovitého majetku, nakládání s pohledávkami.

Podle toho, ze kterých zdrojů jsou náklady financovány, je možné je rozdělit na **neinvestiční** náklady a **investiční** náklady.

Neinvestiční náklady jsou veškeré náklady spojené s financováním školy s výjimkou nákladů na investice. Jsou členěny na **přímé** vzdělávací náklady a **ostatní provozní náklady**.

Všechny **přímé náklady** jsou popsány ve školském zákoně (§160 odst. 1 zák. č. 561/2004 Sb.). Jedná se o prostředky na platy, náhrady platů, nebo mzdy, na odměny za pracovní pohotovost, odměny za práci vykonávanou na základě dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr a odstupné, na výdaje na úhradu pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a na úhradu pojistného na všeobecné zdravotní pojištění, na přídělky do fondu kulturních a sociálních potřeb a ostatní náklady vyplývající z pracovněprávních vztahů, výdaje na nezbytné zvýšení nákladů spojených s výukou dětí, žáků a studentů zdravotně postižených, výdaje na učební pomůcky, výdaje na školní potřeby a na učebnice, pokud jsou podle tohoto zákona poskytovány bezplatně, a rovněž výdaje na další vzdělávání pedagogických pracovníků, na činnosti, které přímo souvisí s rozvojem škol a kvalitou vzdělávání.²⁵

Přímé vzdělávací náklady, které byly vyjmenovány, je možno rozdělit do těchto skupin:

- mzdové prostředky – platy, mzdy, ostatní prostředky za provedenou práci,
- odvody – náklady na úhradu pojistného na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti a úhradu pojistného na všeobecné zdravotní, příděl do FKSP, zákonné pojištění podle vyhl. č. 125/1993 Sb., o odpovědnosti zaměstnavatele za škodu při pracovním úrazu nebo při nemoci z povolání,

²⁵ Zeman, P. a kol. Ekonomika a financování škol, Centrum školského managementu, Pedagogická fakulta Univerzity Karlovy, [CD-ROM] Praha 2006, [cit. 14. 2.2011]

- ostatní neinvestiční náklady – část přímých nákladů po odečtení nákladů na mzdy a odvody, jedná se především o náklady na učebnice, učební pomůcky, školní potřeby, pokud se poskytují škole ze státního rozpočtu, náklady na další vzdělávání pedagogických pracovníků, náklady na cestovné a osobní ochranné pomůcky.

Ostatní provozní náklady souvisí se zajištěním provozu školy, především energie, vody, opravy, materiál, služby spojů, odpisy.

Investiční náklady jsou spojené s pořízováním dlouhodobého hmotného majetku s pořízovací cenou nad 40 tis. Kč, případně pořízení dlouhodobého nehmotného majetku s pořízovací cenou nad 60 tis. Kč. Investicí je náklad na takový zásah do majetku, který má za následek změnu jeho užívání nebo změnu technických parametrů.²⁶

Základním **finančním zdrojem** pro školy v ČR jsou dotace ze státního rozpočtu na **přímé náklady** (jen pro školy zapsané ve školském rejstříku). Peněžní prostředky na přímé výdaje rozepisuje MŠMT na základě republikových normativů a poskytuje je formou dotace na zvláštní účet kraje. Krajský úřad dále prostřednictvím krajských normativů rozdělí tyto prostředky právníckým osobám vykonávajícím činnost škol a školských zařízení. Normativy jsou stanoveny jako výše výdajů připadajících na vzdělávání a školské služby pro jedno dítě, žáka, studenta příslušné věkové kategorie v oblasti vzdělávání ve školách a školských zařízeních zřizovaných kraji, obcemi a svazky obcí na kalendářní rok. Stanovují se pro neinvestiční výdaje, mzdové prostředky, odvody a ostatní neinvestiční výdaje.²⁷ Krajské normativy jsou stanoveny z těchto ukazatelů; průměrný počet jednotek výkonu na jeden plný úvazek pedagogického pracovníka, průměrný počet jednotek výkonu na jeden plný úvazek ostatního zaměstnance, průměrná měsíční výše nárokových složek platů pedagogického pracovníka a platů ostatních pracovníků, průměrná měsíční výše nenárokových složek platů pedagogického pracovníka a ostatních pracovníků. Organizace musí předložit závaznou finanční rozvahu o počtu zaměstnanců, mzdových prostředků a ostatních výdajů, krajský úřad provede kontrolu rozpisu a na základě kontroly a projednání zašle krajský úřad organizačním normativní rozpis k potvrzení.²⁸

²⁶ Zeman, P. a kol. *Ekonomika a financování škol*, Centrum školského managementu, Pedagogická fakulta Univerzity Karlovy, [CD-ROM] Praha 2006, [cit. 14. 2. 2011]

²⁷ OCHRANA, F.; PAVEL, J.; VÍTEK, L. a kol. *Veřejný sektor a veřejné finance*, Grada Publishing, a.s. 2010. 264 s. ISBN 978-80-247-3228-2

²⁸ VALENTA, J. *Právní rámec řízení škol a školských zařízení*. 1. vyd. Olomouc: ANAG, s.r.o, 2010. 340s. ISBN 978-80-87173-16-9

Dalším základním finančním zdrojem škol je **příspěvek na provoz**. U škol, které jsou založeny obcí, svazkem obcí nebo krajem poskytuje tento příspěvek zřizovatel. Podle školského zákona je možné poskytnout škole také příspěvek na úhradu přímých vzdělávacích nákladů. Děje se tak ovšem velmi zřídka, neboť tento zdroj financování je považován za úkol státu.

Úplatu za vzdělávání a školské služby lze u škol zřizovaných obcemi, svazky obcí nebo krajem stanovit u vzdělávání, které neposkytuje stupeň vzdělávání a u všech typů školských služeb. Úplata je příjmem právnické osoby, která vykonává činnost školy nebo školského zařízení. Je možné tyto prostředky použít na úhradu neinvestičních nákladů. Stanovit výši úplaty, její snížení, prominutí výběr může ředitel školy, bližší podmínky pak upravují příslušné prováděcí předpisy.

Většina obcí nepředala školám do správy nemovitý majetek, škola v tom případě neprovádí odpisy, obec pak zajišťuje reprodukci nemovitého majetku sama a na pořízení movitého investičního majetku poskytuje škole **dotaci do investičního fondu**. I u krajů se způsob úhrady investičních nákladů výrazně liší. Uložily sice školám provádět odpisy, ale některé kraje nařizují školám odvody z odpisů a následně přerozdělují tyto prostředky podle krajských plánů reprodukce majetku škol, jiné ponechávají školám veškeré odpisy a dotace potom omezují.

Základním právním předpisem, který upravuje **doplňkovou činnost** škol zřizovaných obcemi a krajem, je zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. Okruhy doplňkové činnosti navazují na hlavní účel příspěvkové organizace, kterou jí zřizovatel povolí k tomu, aby mohla lépe využívat všechny své hospodářské možnosti a odbornost svých zaměstnanců; tato činnost nesmí narušovat plnění hlavních účelů organizace a sleduje se odděleně. Okruhy jednotlivých činností jsou vymezeny ve zřizovací listině a musí být schváleny zastupitelstvem. Jestliže příspěvková organizace vytváří ve své činnosti zisk, může jej použít jen ve prospěch hlavní činnosti, zřizovatel ale může povolit i jiné využití tohoto zdroje. Doplňkovou činnost není možné ukončit ztrátou, pokud je hospodářský výsledek záporný, znamená to, že byla prováděna na úkor hlavní činnosti. Výsledek hospodaření v hlavní i vedlejší činnosti se sčítá, celkový výsledek hospodaření je rozdělen do jednotlivých fondů. V rámci doplňkové činnosti lze pořizovat pouze majetek neinvestiční povahy.

Mezi **ostatní zdroje** financování patří především různé programy financované prostřednictvím státního rozpočtu. Jedná se o programy vyhlašované MŠMT, programy úřadů práce a programy Evropské unie nebo spolufinancované ze strukturálních fondů.²⁹

Hlavním cílem **kontroly** v oblasti školství je spoluvytváření podmínek pro zabezpečení kvalitní odborné a pedagogické úrovně výchovně vzdělávací činnosti a hodnocení hospodárnosti, efektivnosti a účelnosti vynakládání finančních a jiných hmotných prostředků při plnění povinnosti vyplývající z obecně závazných právních předpisů, rozhodnutí a pokynů zřizovatele. Kontrolní činnost přihlíží k tomu, kým byl subjekt zřízen a s jakými prostředky nakládá. Jestliže se jedná o kontrolu nakládání s veřejnými prostředky, je základním právním předpisem zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě, který také stanovuje základní cíle kontroly; prověřování dodržování právních předpisů a ostatních pokynů, směrnic a opatření, které stanovují podmínky činnosti, nakládání s veřejnými prostředky při zajišťování úkolů, zajištění veřejných prostředků proti rizikům, nesrovnalostem, nebo jiným nedostatkům, podávání včasných a spolehlivých informací o nakládání s veřejnými prostředky, napomáhání k hospodárnosti, efektivnímu a účelnému využívání veřejných prostředků a odhalování nedostatků v řízení organizace. Zřizovatel rozhoduje i o kontrole využívání ostatních prostředků, kterými organizace disponuje (školné, dary, fondy). Základní členění kontroly je na kontrolu vnitřní a vnější. **Vnitřní kontrola** musí být v organizaci zavedena tak, aby byly vytvořeny podmínky pro hospodárné, efektivní a účelné vykonávání činnosti, musí fungovat tak, aby byla včas zachycena možná rizika při provádění činnosti a nakládání s majetkem, provádí se kontrola předběžná, průběžná i následná. Řídícím pracovníkům musí být podávány včas informace o výskytu nedostatků a přijatých opatřeních k jejich nápravě. **Vnější kontrola** je ve školství prováděna institucemi, které mají ze zákona oprávnění takovou kontrolní činnost provádět – zřizovatel, orgány veřejné správy, finanční úřady, Česká školní inspekce, další instituce (např. hygienické, požární, stavební). Jako kontrola nakládání s veřejnými prostředky funguje veřejnoprávní kontrola, která je prováděna orgány veřejné správy u organizačních složek státu, státních fondů, ostatních státních organizací, poskytovatelů veřejné finanční podpory, žadatelů o veřejnou finanční podporu, u příjemců veřejné finanční podpory. Hlavním úkolem je zjistit, zda byla dodržena rozpočtová kázeň při vynakládání veřejných prostředků, ověřit, zda nedošlo k neoprávněnému použití nebo zadržení těchto prostředků v rozporu s právním předpisem. Zřizovatel může provádět

²⁹ Zeman, P. a kol. *Ekonomika a financování škol*, Centrum školského managementu, Pedagogická fakulta Univerzity Karlovy, [CD-ROM] Praha 2006, [cit. 14. 2.2011]

kontrolu v širokém rozsahu, dodržování obecně závazných právních předpisů, vnitřních směrnic, kontrola hospodaření s veškerými finančními prostředky, nakládání s majetkem, správnost, úplnost, věrohodnost účetnictví, vedení různých evidencí a agend, uzavírání smluv.³⁰

3. Analýza hospodaření příspěvkové organizace vykonávající činnost školy

3.1 Základní údaje o příspěvkové organizaci

Analýza hospodaření příspěvkové organizace vykonávající činnost školy bude provedena na Základní škole Zábřeh, Školská 401/11, okres Šumperk. Zřizovatelem školy je město Zábřeh, Masarykovo náměstí 510/6, 789 01 Zábřeh, okres Šumperk. Zastupitelstvem města Zábřeh bylo schváleno úplné znění zřizovací listiny dne 27. 6. 2001.

Název organizace: Základní škola Zábřeh, Školská 406/11, okres Šumperk

Sídlo: Zábřeh, Školská 406/11, odloučené pracoviště Zábřeh, Školská 349/9

Právní forma: příspěvková organizace

IČO: 60045337

Hlavním účelem zřízené příspěvkové organizace - základní školy – je poskytování výchovy a vzdělání. Činnost se řídí školským zákonem. Statutárním orgánem příspěvkové organizace je ředitel, jmenovaný v souladu s ustanovením § 166 odst. 2 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání v platném znění. Ředitel jedná jménem příspěvkové organizace v souladu s platnými právními předpisy a v rámci oprávnění, která jsou vymezena zřizovací listinou, k názvu příspěvkové organizace připojí vlastnoruční podpis. Ředitel řídí, plní povinnosti vedoucího organizace a další úkoly vyplývající z obecně závazných právních předpisů.

Ve zřizovací listině je také stanoveno vymezení **majetku** ve vlastnictví zřizovatele, který se příspěvkové organizaci předává nebo byl předán do správy. Podle inventarizačního zápisu z roku 2010 měla škola ve svém majetku pozemky v hodnotě 718,46 tis. Kč, stavby v hodnotě 44 057,08 tis. Kč a samostatné movité věci za 2 875,41 tis. Kč. Hodnota dlouhodobého hmotného majetku byla vyčíslena na 10 433,02 tis. Kč a u drobného dlouhodobého majetku se

³⁰ Zeman, P. a kol. Ekonomika a financování škol, Centrum školského managementu, Pedagogická fakulta Univerzity Karlovy, [CD-ROM] Praha 2006, [cit. 14. 2.2011]

jednalo o částku 539,03 tis. Kč. Organizace musí provádět odpisy a předkládat zřizovateli odpisový plán pro zpracování návrhu rozpočtu. Odpisy jsou ponechány organizaci jako zdroj investičního fondu.

Zřizovatel povoluje k lepšímu využití hospodářských možností a odborností zaměstnanců vykonávat příspěvkové organizaci doplňkovou činnost. Jedná se o pronájem nebytových prostor, poskytování služeb pro fyzické a právnické osoby za úplatu včetně prodeje učebnic a učebních materiálů, hostinskou činnost – vyvařování pro cizí strážníky, zajištění závodního stravování pro pracovníky jiných příspěvkových organizací.

Příspěvková organizace je zřízena na dobu neurčitou.

Vyučování probíhá podle učebních plánů a učebních osnov schválených MŠMT, vzdělávací program Základní škola, a podle školního vzdělávacího programu Naše škola. Základní škola má devět ročníků, člení se na první a druhý stupeň, nabízí vzdělávání pro děti se specifickými vývojovými poruchami učení (2. až 9. ročník), třídy s rozšířenou výukou jazyků (9. ročník), se zaměřením na výtvarnou výchovu, hudební výchovu nebo informatiku, používá alternativní způsoby výuky. Žákům dále nabízí i mnoho nepovinných předmětů a volitelných předmětů, které mohou žáci vybírat od osmého ročníku. Pro své žáky zřizuje škola školní družinu a školní klub, žáci se mohou stravovat ve školní jídelně, která je součástí školy. Základní škola má tři budovy (hlavní budova na Školské 406/11, budova dílen, pracoviště na Školské 9). Škola má 42 učeben, z toho 17 učeben je odborných, k dispozici je i jedna laboratoř, ostatní třídy jsou kmenové. Součástí školy je tělocvična, aula, posilovna, žákovská knihovna, keramická dílna, venkovní hřiště a školní pozemek se skleníkem. Škola získala právní subjektivitu v roce 1992, od roku 1993 do roku 2001 se vyučovalo podle osnov Obecná škola, od roku 1996 se vyučuje podle učebních dokumentů Základní škola. Školní jídelna je od roku 1996 součástí školy. V období od roku 1994 do roku 2001 měla škola pronajato pět učeben v budově Školská 9, tato budova byla v roce 2001 přiřazena ke škole Školská 406/11.³¹

Mezi důležité základní údaje patří informace o počtech žáků a o počtech pedagogických i nepedagogických pracovníků. S počtem žáků souvisí přímé vzdělávací náklady, které jsou stanoveny jako výše výdajů připadajících na vzdělávání a školské služby pro jedno dítě na příslušný kalendářní rok. S počtem žáků souvisí také počet zaměstnanců školy.

Počty žáků jsou vždy vykazovány k 30. září příslušného roku.

³¹3. základní škola Zábřeh, [cit. 8.3. 2011]. Dostupné z: http://www.3zszabreh.cz/o_skole/charakteristika.html

Tabulka 3.1 Počty žáků a tříd v letech 2006 až 2010

Školní rok	Třídy	Žáci
2006/2007	31	738
2007/2008	29	694
2008/2009	27	685
2009/2010	24	598
2010/2011	19	566

Zdroj: Výkaz o základní škole, [cit. 8. 3.2011]. Dostupné z: <http://toiler.uiv.cz/formvykaz10/formv03-1.asp?>- vlastní zpracování

Je patrné, že počet žáků na škole se snižuje, rozdíl mezi rokem 2006 a rokem 2010 je 172 žáků, to odpovídá 23,3 %, snižující se počet žáků souvisí i s optimalizací základního školství ve městě Zábřeh, došlo ke zrušení jedné ze základních škol a tři zbývající základní školy mohou přijímat do svých prvních tříd jen stanovený počet dětí. Počty žáků přepočtené na jednu třídu se pohybují v rozmezí od 23,8 do 29,79 žáků na třídu, nejvyššího počtu bylo dosaženo v roce 2010, nejnižšího naopak v roce 2006.³²

Počty zaměstnanců jsou také uváděny vždy k 30. září příslušného roku.

Tabulka 3.2 Pedagogičtí a nepedagogičtí pracovníci v letech 2006 až 2010

Školní rok	Pedagogičtí pracovníci	Nepedagogičtí pracovníci	Celkem
2006/2007	53	21	74
2007/2008	48	21	69
2008/2009	45	17	62
2009/2010	44	17	61
2010/2011	42	17	59

Zdroj: Výroční zpráva školy 2006/2007 – vlastní zpracování

Průměrný počet pedagogických pracovníků na škole v letech 2006 až 2010 je 46,4; průměrný počet nepedagogických pracovníků je 18,6. Pokles je znatelný u pedagogických pracovníků, kdy se jejich počet mezi rokem 2006 a rokem 2010 snížil o 11, což odpovídá 20,52 %, je zřejmé, že snížení počtu učitelů souvisí s poklesem žáků. Pokles u pracovníků nepedagogických je menší, mezi rokem 2006 a rokem 2010 se snížil jejich počet o 4 pracovníky, což odpovídá 19,05%. Na jednoho pedagogického pracovníka připadá 14,13 žáků, nejvyššího počtu žáků na pedagogického pracovníka bylo dosaženo v roce 2008,

³² Příloha 1: Počet žáků školy v letech 2006 – 2010

jednalo se o 15,22 žáků a nejnižšího počtu v roce 2010, kdy to bylo 13,48 žáků na pedagogického pracovníka.³³

Škola zajišťuje pro své žáky a zaměstnance stravování ve školní jídelně, která je součástí školy, dle zřizovací listiny provozuje také doplňkovou činnost související se stravováním ostatních strávníků. Počty strávníků jsou ve sledovaném období uvedeny v následující tabulce.

Tabulka 3.3 Strávníci ve školní jídelně

Školní rok	Strávníci děti, žáci, studenti	Cizí strávníci a pracovníci škol a zařízení	Celkem
2006/2007	494	142	636
2007/2008	485	147	632
2008/2009	491	136	627
2009/2010	440	129	569
2010/2011	424	131	555

Zdroj: Výkaz o základní škole, [cit. 8. 3.2011]. Dostupné z: <http://toiler.uiv.cz/formvykaz10/formv03-1.asp?> – vlastní zpracování

3.2 Analýza hospodaření v roce 2006

Ve školním roce 2006/2007 navštěvovalo školu celkem 738 žáků, z toho 305 žáků na prvním stupni a 433 žáků na stupni druhém. Třídy s rozšířenou výukou jazyků byly navštěvovány 139 žáky a třídy specializované na vývojové poruchy učení 78 žáky. Ve školní družině bylo zapsáno 112 dětí, ve školním klubu 20 dětí. Celkem bylo otevřeno 31 tříd; 14 na prvním stupni a 17 na druhém stupni. S rozšířenou výukou jazyků se otevřelo 6 tříd, 6 tříd se otevřelo se zaměřením na specializované vývojové poruchy učení. Pedagogickou činnost vykonávalo 53 učitelů.

Škola vykonávala hlavní i doplňkovou činnost dle zřizovací listiny. Výnosy hospodaření organizace za rok 2006 byly vyšší než 30 900 tis. Kč, náklady na hospodaření organizace se pohybovaly kolem 30 700 tis. Kč. V následující tabulce jsou uvedeny podrobnější informace o výnosech a nákladech.³⁴

³³ Příloha 2: Počet pedagogických a nepedagogických pracovníků školy v letech 2006 – 2010

³⁴ Výroční zpráva školy 2006/2007

Tabulka 3.4 Rozbor hospodaření za rok 2006 v Kč

Výnosy		Náklady	
Příspěvek KÚ Olomouc	23 756 900,00	Prostředky KÚ Olomouc	23 756 900,00
Příspěvek zřizovatele	3957 000,00	Prostředky zřizovatele	3957 000,00
Dotace- granty KÚ	464 040,00	Dotace – granty KÚ	464 040,00
Jiné zdroje – vlastní výnosy	2 092 669,57	Jiné zdroje	1 962 952,22
Výnosy – doplňková činnost	616 412,00	Doplňková činnost	591 525,90
Dotace EU - Sokrates	13 943,66	Dotace EU - Sokrates	13 943,66
Výnosy celkem	30 910 965,23	Náklady celkem	30 756 361,78
Hospodářský výsledek			
Prostředky KÚ Olomouc			0,00
Prostředky zřizovatele			0,00
Dotace – granty KÚ			0,00
Jiné zdroje – vlastní výnosy			129 717,35
Doplňková činnost			24 886,10
Dotace EU - Sokrates			0,00
Hospodářský výsledek celkem			154 603,45
Sledované vlastní výnosy			
Poplatky za školní družinu			56 775,00
Pronájem učeben a tělocvičny			219 257,00
Placené kroužky			10 915,00

Zdroj: Výroční zpráva školy 2006/2007- vlastní zpracování

Příspěvek krajského úřadu byl zcela vyčerpán, největší výdaje představovaly položky na platy zaměstnanců, jednalo se o částku 16 746 tis. Kč a odvod zdravotního a sociálního pojištění ve výši 6 129,95 tis. Kč. Příjmy školy byly ve výši 22 558,4 tis. Kč a školní jídelny ve výši 1 198,5 tis. Kč, výdajům školy odpovídá částka 22 591,92 tis. Kč, školní jídelna měla výdaje 1 164,97 tis. Kč. Další výdajové položky se týkají ostatních neinvestičních výdajů. Škola čerpala dotaci od krajského úřadu ve výši 464,04 tis. Kč, která byla složena z příspěvku na projekt ESF Hodina ve výši 43,84 tis. Kč a příspěvku ve výši 420,2 tis. Kč na Státní informační politiku ve vzdělanosti. Celková částka příspěvku krajského úřadu představovala 24 220,94 tis. Kč.

Příspěvek od zřizovatele byl rovněž vyčerpán, z přidělené částky měla škola výdaje 3 175,82 tis. Kč a školní jídelna 791,18 tis. Kč. Největší finanční prostředky byly vydány na energie, plyn, palivo a opravy a udržování budov. Částka přidělena na elektrickou energii byla vyšší o 44,52 tis. Kč, než bylo rozpočtováno, částka na plyn byla vyšší o 2,63 tis. Kč, na vodu a

platby za svod odpadové vody byla přidělena částka nižší o 30,61 tis. Kč, na palivo a teplo byla také určena částka nižší o 131,89 tis. Kč, z této částky představovaly doprovodné náklady 128,97 tis. Kč. Rozdíl byl záporný a odpovídal celkem částce 114,81 tis. Rozdíl bez doprovodných nákladů byl 14,16 tis. Kč. Mezi další jiné účelově vázané prostředky od zřizovatele patřil příspěvek pro pěvecký sbor (6 tis. Kč) a příspěvek na provoz školního hřiště (25 tis. Kč). Oba příspěvky byly vyčerpány. Dle rozhodnutí zřizovatele musí škola 30% z neúčelových prostředků investovat do opravy a údržby, v roce 2006 odpovídala tato částka 633,30 tis. Kč, čerpána byla částka 678,26 tis. Kč, nejvyšší položku představovala údržba a oprava budovy, jednalo se o 492,22 tis. Kč.³⁵

V položce **jiné zdroje** jsou příjmy školy ve výši 542,09 tis. Kč a příjmy školní jídelny ve výši 1 550,58 tis. Kč, výdaje školy byly 412,37 tis. Kč, výdaje školní jídelny 1 550,58 tis. Kč. Uvedeny jsou sledované vlastní výnosy, které se týkají činnosti školní družiny, kdy poplatky za rok 2006 činily necelých 60 tis. Kč, za pronájem učeben a tělocvičny to byla částka 219,26 tis. Kč a za placené kroužky částka 10,92 tis. Kč. Hospodářský výsledek organizace v této činnosti představoval 129,72 tis. Kč.

Doplňková činnost, kterou škola provozovala, se týkala poskytování služeb ve stravování, největší příjmy měla školní jídelna ze stravného a to ve výši 614,04 tis. Kč, dalším zdrojem byl příspěvek na stravné z fondu kulturních a sociálních potřeb ve výši 2,01 tis. Kč, celkové příjmy školní jídelny byly ve výši 616,41 Kč. Největší výdaje školní jídelny představovaly finanční prostředky na ostatní neinvestiční výdaje, platy a odvody na zdravotní a sociální pojištění. Hospodářský výsledek doplňkové činnosti se blížil k 25 tis. Kč.

Dotace z Evropské unie na projekt Sokrates byly ve výši 13,95 tis. Kč a byly vyčerpány.

Celkový hospodářský výsledek hospodaření školy za rok 2006 odpovídal částce přesahující 154 tis. Kč. Hospodaření školy představovalo částku 99,85 tis. Kč, což odpovídá 64,58% a školní jídelny 54,76 tis. Kč, což představuje 35,42%. Jiné zdroje představovaly částku 129,72 tis. Kč a doplňková činnost 24,89 tis. Kč. Hospodářský výsledek byl rozdělen do rezervního fondu a do fondu odměn. Rozdělení hospodářského výsledku navrhuje škola, musí být schváleno zřizovatelem. Do rezervního fondu bylo přiděleno 100,60 tis. Kč, z toho pro školu

³⁵ Hospodaření školy 2006

částka 46 tis. Kč a pro školní jídelnu částka 54, 60 tis. Kč. Do fondu odměn byla přidělena částka ve výši 54 tis. Kč, která celá připadla škole.

Největší výnosy v hospodaření školy za rok 2006 představuje částka přidělena krajským úřadem Olomouc, jedná se o 76,86%, další významnou položkou je příspěvek zřizovatele ve výši 14,33%, jiné zdroje – vlastní výnosy odpovídají 6,77%, doplňková činnost 1,99% a dotace EU na projekt Sokrates 0,05%.³⁶

Finanční stav **peněžních fondů**, které škola vytváří, je uveden v následující tabulce, jedná se o fond odměn, fond kulturních a sociálních potřeb, rezervní fond a investiční fond.

Tabulka 3.5 Peněžní fondy organizace v Kč

Fondy organizace	Stav k 1.1.2006	Tvorba	Čerpání	Stav k 31.12.2006	Finanční krytí fondů
Fond odměn	122 340,34	50 000,00	0,00	172 340,34	50 000,00
FKSP	524 430,86	324 770,00	225 559,20	623 641,66	280 428,83
Rezervní fond	1 114 250,39	118 779,59	38 408,50	1 194 621,48	383 068,36
Investiční fond	1 357 586,74	293 402,00	316 232,00	1 334 756,74	393 642,42
Celkem	3 118 609,33	786 651,59	580 199,70	3 325 360,22	1 107 139,61

Zdroj: Výroční zpráva školy 2006/2007- vlastní zpracování

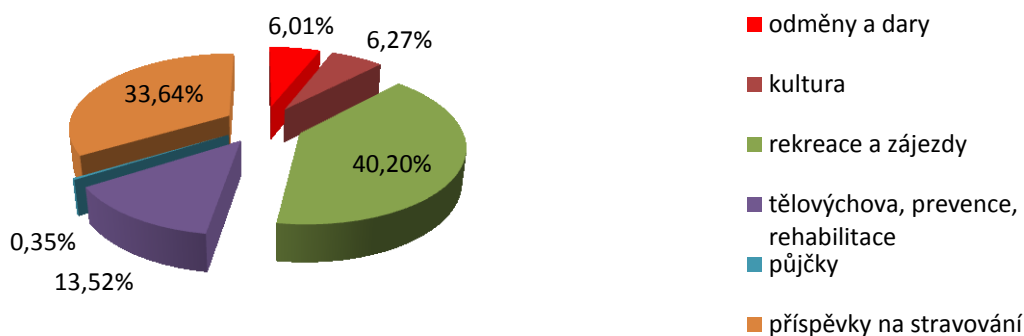
Stav peněžních fondů školy je ovlivněn pohledávkami za Union bankou, která se v roce 2003 dostala do konkurzního řízení. Ve fondu odměn je pohledávka za Union bankou 122 tis. Kč, ve fondu kulturních a sociálních potřeb 318 tis. Kč, v rezervním fondu 812 tis. Kč a v investičním fondu se jedná o částku 941 tis. Kč. Ve fondu kulturních a sociálních potřeb jsou i další pohledávky, jedná se o pohledávky za zaměstnanci ve výši 22,58 tis. Kč.

Celkové náklady školy v rámci **fondu kulturních a sociálních potřeb** byly ve výši asi 226 tis. Kč, týkaly se především, odměn, darů, kultury, rekreace, zájezdů, příspěvků na stravování, rehabilitace a prevence. Na odměny a dary byla poskytnuta celková částka rovnající se 15% z 324,770 tis. Kč, to je 48,71 tis. Kč, částka nebyla celá vyčerpána a prostředky byly převedeny do následujícího roku. Odměny a dary jsou poskytovány zpravidla k významným výročím,

³⁶ Hospodaření školy 2006

které se týkají životních nebo pracovních jubileí. Procentuální vyjádření uvedených nákladů je patrné z následujícího grafu.³⁷

Graf 3.1 Čerpání z fondu kulturních a sociálních potřeb v roce 2006

Zdroj: Výroční zpráva školy 2006/2007- vlastní zpracování

Největší finanční prostředky z fondu kulturních a sociálních potřeb byly čerpány na rekreace a zájezdy zaměstnanců 40,20%, druhým nejvyšším příspěvkem byl příspěvek na stravování 33,64% a třetí nejvýznamnější položkou, na kterou byly finanční prostředky čerpány, je oblast tělovýchovy, prevence a rehabilitace 13,52%. Nejmenší podíl mají půjčky, které se týkají zaměstnanců školy 0,35%.

3.3 Analýza hospodaření v roce 2007

Ve školním roce 2007/2008 navštěvovalo školu celkem 694 žáků. První stupeň navštěvovalo 300 žáků a druhý stupeň 394 žáků, do tříd s rozšířenou výukou jazyků docházelo 118 dětí a do tříd specializovaných na vývojové poruchy učení 79 dětí, integrováno bylo 76 žáků. Do školní družiny se zapsalo celkem 116 dětí a do školního klubu 18 dětí. Celkem bylo otevřeno 29 tříd, 13 tříd na prvním stupni a 16 tříd na stupni druhém, z toho bylo otevřeno pět tříd s rozšířenou výukou jazyků a 6 tříd zaměřených na vzdělávání dětí s vývojovými poruchami. Pedagogickou činnost vykonávalo 48 učitelů.

Škola vykonávala hlavní i doplňkovou činnost dle zřizovací listiny. Výnosy hospodaření organizace za rok 2007 byly kolem 32 400 tis. Kč, náklady na hospodaření organizace se

³⁷ Hospodaření školy 2006

pohybovaly kolem částky 32 200 tis. Kč. V následující tabulce jsou uvedeny podrobnější informace o výnosech a nákladech.³⁸

Tabulka 3.6 Rozbor hospodaření za rok 2007 v Kč

Výnosy		Náklady	
Příspěvek KÚ Olomouc	23 819 000,00	Prostředky KÚ Olomouc	23 819 900,00
Příspěvek zřizovatele	5 426 906,00	Prostředky zřizovatele	5 337 063,00
Dotace- granty KÚ, SIPVZ	19 706,00	Dotace – granty KÚ	19 706,00
Jiné zdroje – vlastní výnosy	2 157 273,91	Jiné zdroje	2 147 924,53
Výnosy – doplňková činnost	899 373,50	Doplňková činnost	847 725,00
Dotace EU - Comenius	11 080,50	Dotace EU -Comenius	11 080,50
Převod z rezervního fondu	27 547,00		
Výnosy celkem	32 361 786,91	Náklady celkem	32 183 399,36
Hospodářský výsledek			
Prostředky KÚ Olomouc			0,00
Prostředky zřizovatele			117 389,98
Dotace – granty KÚ			0,00
Jiné zdroje – vlastní výnosy			9 349,38
Doplňková činnost			51 648,19
Dotace EU - Comenius			0,00
Hospodářský výsledek celkem			178 387,55
Sledované vlastní výnosy			
Poplatky za školní družinu			62 600,00
Pronájem učeben a tělocvičny			264 509,50

Zdroj: Výroční zpráva školy 2007/2008- vlastní zpracování

Příspěvek krajského úřadu byl vyčerpán, největšími položkami byly prostředky na platy ve výši 16 376,00 tis. Kč a na odvody zdravotního a sociálního pojištění v souhrnné výši 5 773, 52 tis. Kč. Příjmy a výdaje byly rozděleny na příjmy a výdaje školy a školní jídelny, příjmy školy byly 22 588,3 tis. Kč a výdaje 22 610,27 Kč, příjmy školní jídelny byly ve výši 1 231,6 tis. Kč a výdaje ve výši 1 209,63 tis. Kč. Na platy byla použita částka 16 720 tis. Kč, na odvody sociálního a zdravotního pojištění 6 101,04 tis. Kč. Na ostatní neinvestiční výdaje byla použita částka 998,86 tis. Kč, nejvyšší položku představovaly učební pomůcky a učebnice. Z krajského úřadu byly čerpány také dotace na projekt Comenius, celkem 11,08 tis. Kč a na Státní informační politiku ve vzdělanosti se jednalo o částku 19, 71 tis. Kč. Včetně těchto dotací činily příjmy a výdaje částku 23 850,69 tis. Kč.

³⁸ Výroční zpráva školy 2007/2008

Příspěvek od zřizovatele se ve výdajích a nákladech lišil o 117,39 tis. Kč. Škola měla příjmy 4 378,2 tis. Kč (započteny jsou i jiné ostatní jinak nespecifikované výnosy ve výši 27,55 tis. Kč) a školní jídelna 1 076,26 tis. Kč. Z účelových prostředků od zřizovatele byly placeny náklady na energie v celkové částce 1 750 tis. Kč. Největší položku z této částky představovaly náklady na teplo, plyn a palivo přesahující 786 tis. Kč, dále na elektrickou energii v hodnotě 585 tis. Kč, voda a dešťová voda představovala souhrnnou částku 230 tis. Kč, doprovodné náklady související s výrobou tepla byly vyčísleny na téměř 149 tis. Kč. Zřizovateli byla vrácena částka 250 tis. Kč. Jinými účelově vázanými prostředky byly prostředky na pěvecký sbor, školní hřiště a stolní kopanou, které představovaly částku 33,6 tis. Kč. Zřizovatel poskytl škole částku 2 907 tis. Kč na investice. Investiční akce se týkaly hlavního vstupu do auly školy, rekonstrukce sprch v šatnách dívek, zateplení na budově dílen a osvětlení. Celkové náklady představovaly částku 3 679,45 tis. Kč, nejvýznamnější investice se týkala osvětlení (1 621,68 tis. Kč). Rozdíl mezi výnosy a náklady činil 772,45 tis. Kč, částku 553 tis. představovaly odpisy a částku 219,45 tis. Kč zaplatila škola ze svého investičního fondu. Z provozního příspěvku 2 069,3 tis. Kč, bylo 30 % stanoveno na údržbu a opravy, nejvyšší částka připadla na budovy, údržbu a technické zhodnocení, jednalo se o 530,78 tis. Kč. V roce 2007 škola investovala také do budov z vlastních zdrojů, kromě výše zmíněné částky úhrady nad rámec dotací zřizovatele se jednalo o investici v hodnotě 562,04 tis. Kč na rozvody pro internet, celková částka vlastních zdrojů představovala 781,49 tis. Kč. Investiční fond byl posílen z rezervního fondu o částku 300 tis. Kč.³⁹

V položce **jiné zdroje** jsou celkové příjmy za školu i školní jídelnu ve výši přesahující 2 100 tis. Kč, škola měla příjmy 520 tis. Kč a školní jídelna 1 637,27 tis. Kč. Nejvyšší položku představují u školy úroky z běžného účtu a výnosy za učebnice, nejvyšší položkou u školní jídelny jsou tržby za stravné žáků a tržby za stravné zaměstnanců. Výdaje celkem byly 2 147,92 tis. Kč, z toho škola 517,73 tis. Kč a školní jídelna 1 630,19 tis. Kč. Ostatní neinvestiční výdaje představovaly částku 1 988,49 tis. Kč. Hospodářský výsledek v této činnosti představoval částku vyšší než 9 tis. Kč.

Doplňková činnost v roce 2007 vykázala příjmy školy odpovídající 264,51 tis. Kč a příjmy školní jídelny ve výši 634,86 tis. Kč. Výdaje měla škola 246,42 tis. Kč a školní jídelna 601,3 tis. Kč, celkem 847,73 tis. Kč. Nejvyšší položky u školní jídelny představovaly v příjmech

³⁹ Hospodaření školy 2007

částky za stravné a ve výdajích se jednalo o výdaje na potraviny, platy a sociální pojištění, v příjmech školy částka 264,51 tis. Kč byla výnosem za pronájmy, ve výdajích byla nejvyšší položkou částka na platy a palivo. Hospodářský výsledek doplňkové činnosti měl hodnotu přesahující 50 tis. Kč a jeho nárůst byl oproti roku 2006 o 207,53%.

Hospodářský výsledek hospodaření organizace za rok 2007 představoval částku přesahující 178 tis. Kč, částka zřizovatele odpovídala 117,39 tis. Kč, jiné zdroje 9,35 tis. Kč a doplňková činnost 51,65 tis. Kč. Z hospodářského výsledku připadlo škole – 45,2 tis. Kč a školní jídelně 223,59 tis. Kč. Hospodářský výsledek byl rozdělen do rezervního fondu, celkem 118,39 tis. Kč pro školní jídelnu a do fondu odměn, celkem 60 tis. Kč pro školní jídelnu. Celkové výnosy byly o 4,7% vyšší než výnosy v roce 2006, celkové náklady stouply meziročně o 4,64%.

Největší výnosy v hospodaření představuje částka od krajského úřadu ve výši 73,6%, od zřizovatele dostala škola částku ve výši 16,77%, z rezervního fondu bylo převedeno 0,09 % finančních prostředků, dotace z krajského úřadu odpovídaly 0,095 %, jiné zdroje 6,67% a doplňková činnost měla hodnotu 2,78% z celkových výnosů.

Stavy na účtech finančních **fondů**, které škola vytváří, jsou uvedeny v následující tabulce.⁴⁰

Tabulka 3.7 Peněžní fondy organizace v Kč

Fondy organizace	Stav k 1.1.2007	Tvorba	Čerpání	Stav k 31.12.2007	Finanční krytí fondů
Fond odměn	172 340,34	54 000,00	0,00	226 340,34	104 000,00
FKSP	674 709,66	335 904,00	281 061,50	729 552,16	379 112,79
Rezervní fond	1 194 621,48	153 132,45	345 787,68	1 001 966,25	190 413,13
Investiční fond	1 334 756,74	3 990 194,98	4 383 837,40	941 114,32	0,00
Celkem	3 376 428,22	4 533 231,43	5 010 686,58	2 898 973,07	673 525,92

Zdroj: Výroční zpráva školy 2007/2008 – vlastní zpracování

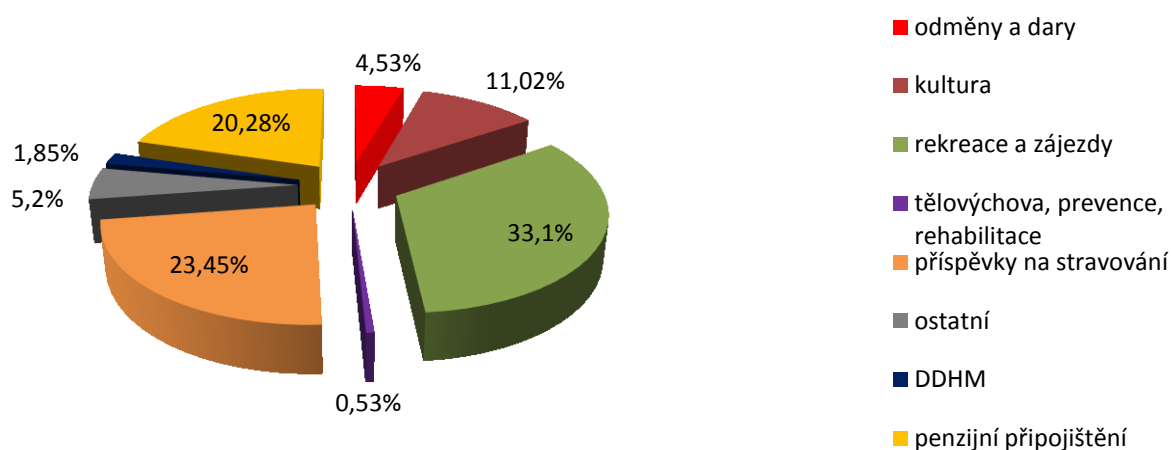
Ve fondu odměn je vykazována finanční pohledávka za Union bankou v hodnotě 122 tis. Kč, finanční krytí fondu je 104 tis. Kč, ve fondu kulturních a sociálních potřeb je pohledávka za Union bankou 318 tis. Kč, pohledávka za zaměstnanci 2,98 tis. Kč, finanční krytí fondu odpovídá částce 379,11 tis. Kč. Finanční krytí rezervního fondu odpovídá částce 190,41 tis. Kč, pohledávka za Union bankou tvoří částku 812 tis. Kč, z rezervního fondu bylo použito

⁴⁰ Hospodaření školy 2007

290,31 tis. Kč jako navýšení investičního fondu a na akce školy 55,48 tis. Kč. Z investičního fondu bylo vyčerpáno 4 383,84 tis. Kč, pohledávka za Union bankou je 941,11 tis. Kč, finanční prostředky investičního fondu byly použity na nákup tel. ústředny a žaluzií (částka 142,36 tis. Kč), investiční akce byly v hodnotě 4 241,5 tis. Kč (sprchy, osvětlení, zateplení budovy dílen, elektroinstalace, vstup do auly).

Celkové náklady školy v rámci fondu kulturních a sociálních potřeb byly vyšší než 280 tis. Kč, týkaly se především odměn, darů, kultury, rekreace, zájezdů, příspěvků na stravování, rehabilitace a prevence. Na odměny a dary byla určena celková částka rovnající se 15% z 335,904 tis. Kč, nevyčerpané prostředky byly převedeny do následujícího roku. Procentuální vyjádření uvedených nákladů je patrné z následujícího grafu.⁴¹

Graf 3.2 Čerpání z fondu kulturních a sociálních potřeb v roce 2007

Zdroj: Výroční zpráva školy 2007/2008- vlastní zpracování

Největší finanční prostředky z fondu kulturních a sociálních potřeb byly čerpány na rekreace a zájezdy zaměstnanců 33,1%, druhým nejvyšším příspěvkem byl příspěvek na stravování 23,45% a třetí nejvýznamnější položkou, na kterou byly finanční prostředky čerpány, bylo penzijní připojištění 20,28%. Naopak nejmenší finanční náročnost čerpání z fondu představovala částka určená na tělovýchovu, prevenci a rehabilitaci 0,53%.

⁴¹ Hospodaření školy 2007

3.4 Analýza hospodaření v roce 2008

Ve školním roce 2008/2009 navštěvovalo školu 685 žáků, na prvním stupni to bylo 305 žáků a na druhém 380 žáků, do školní družiny bylo přihlášeno 120 dětí, do školního klubu 20. Žáků s rozšířenou výukou jazyků bylo evidováno 33, se specializovanou vývojovou poruchou učení 69 žáků a integrováno bylo 67 dětí. V tomto školním roce bylo otevřeno 27 tříd, na prvním stupni 12 a na druhém stupni 15 tříd. Dvě třídy byly se zaměřením na rozšířenou výuku jazyků a pět tříd bylo otevřeno se zaměřením na specializované poruchy učení. Pedagogickou činnost na škole vykonávalo 45 učitelů.

Škola vykonávala dle zřizovací listiny hlavní i vedlejší doplňkovou činnost, výnosy za rok 2008 přesahovaly 33 000 tis. Kč, náklady byly také vyšší než 33 000 tis. Kč. Informace o jednotlivých částkách, ze kterých byly složeny celkové výnosy a náklady, jsou uvedeny v následující tabulce.

Tabulka 3.8 Rozbor hospodaření za rok 2008 v Kč

Výnosy		Náklady	
Příspěvek KÚ Olomouc	23 699 300,00	Prostředky KÚ Olomouc	23 699 300,00
Příspěvek zřizovatele	5 664 000,00	Prostředky zřizovatele	5 715 492,15
Dotace - granty KÚ	181 000,00	Dotace – granty KÚ	181 000,00
Jiné zdroje vlastní výnosy	2 479 920,20	Jiné zdroje	2 463 386,10
Výnosy doplňková činnost	835 967,30	Doplňková činnost	801 009,25
Dotace EU - Comenius	140 533,00	Dotace EU -Comenius	140 533,00
Výnosy celkem	33 000 720,50	Náklady celkem	33 000 720,50
Hospodářský výsledek			
Prostředky KÚ Olomouc			0,00
Prostředky zřizovatele			-51 492,15
Dotace – granty KÚ			0,00
Jiné zdroje – vlastní výnosy			16 534,00
Doplňková činnost			34 958,05
Dotace EU - Comenius			0,00
Hospodářský výsledek celkem			0,00
Sledované vlastní výnosy			
Poplatky za školní družinu			62 825,00
Pronájem učeben a tělocvičny			222 936,30

Zdroj: Výroční zpráva školy 2008/2009 – vlastní zpracování

Příspěvek krajského úřadu byl ve výši přesahující 23 600 tis. Kč, příjmy školy představovaly částku 22 593,7 tis. Kč a příjmy školní jídelny ve výši 1 286,6 tis. Kč, škola měla výdaje 22 610,59 tis. Kč a školní jídelna 1 269,71 tis. Kč. Nejvyšší položku představovaly výdaje na platy, celkem 16 514,52 tis. Kč, odvody zdravotního a sociálního pojištění, celkem 6 147,34 tis. Kč, ostatní neinvestiční výdaje byly 792,38 tis. Kč. Nejvyšší položky z neinvestičních výdajů byly částky určené na učebnice, učební pomůcky a cestovné. Z krajského úřadu byla čerpána také účelová dotace ve výši 181 tis. Kč. Příspěvky i dotace byly vyčerpány, celkový hospodářský výsledek je roven nule.

Příspěvek zřizovatele byl vyšší než 5 600 tis. Kč, výsledek hospodaření se rovnal částce - 51,49 tis. Kč. Příjmy školy představovaly částku 4 915,5 tis. Kč, školní jídelny 748,5 tis. Kč, výdaje školy částku 5 025,68 tis. Kč a školní jídelny 689,81 tis. Kč. Nejvyšší výdaje školy představovaly ostatní neinvestiční výdaje, celkem 5 446,02 tis. Kč, prostředky na platy se rovnaly 192,65 tis. Kč. Investiční akce se týkaly osvětlení ve škole, celkové náklady se rovnaly 1 277,11 tis. Kč, investiční transfer od zřizovatele představoval 272 tis. Kč, odpisy byly v hodnotě 978 tis. Kč a škola z investičního fondu zaplatila 27,11 tis. Kč. Neinvestiční akce školy se týkaly dřevěných přepážek za 500 tis. Kč a nákupu školního nábytku za 700 tis. Kč. Spotřeba elektrické energie za rok 2008 se blížila částce 575 tis. Kč, spotřeba plynu částce 245 tis. Kč, vody a svodu odpadní vody 238 tis. Kč, výdaje na teplo byly kolem 424 tis. Kč. Celkové výdaje na energie byly v hodnotě vyšší než 1 481 tis. Kč. Škola přijala od zřizovatele také jiné účelově vázané prostředky, 30 tis. Kč na školní hřiště a 6,5 tis. Kč na školní pěvecký sbor.

V položce **jiné zdroje** jsou celkové příjmy nad částkou 2 620 tis. Kč, nejvyšší položky se týkaly tržeb za stravné pro žáky a zaměstnance a tržeb souvisejících se zájezdy dětí, částka z dotací Evropské unie je ve výši 140,53 tis. Kč, jednalo se o projekt Comenius, tato částka byla vyčerpána, celkové výdaje představovaly 2 603,92 tis. Kč, hospodářský výsledek se rovnal 16,53 tis. Kč. Na ostatní neinvestiční výdaje bylo použito 2 394,19 tis. Kč.

Doplňková činnost vykázala příjmy kolem 836 tis. Kč, hlavní příjmy tvořily příjmy školní jídelny, celkem 613,03 tis. Kč, příjmy školy představovaly 222,94 tis. Kč. Jídelna vykázala příjmy především za stravné a škola za pronájem prostor školy a tělocvičny. Výdaje jídelny tvořily 578,07 tis. Kč výdaje školy 222,94 tis. Kč. Celkový hospodářský výsledek se rovnal

částce asi 35 tis. Kč, největší výdaje tvořily ostatní neinvestiční náklady, na platy byla vydána částka 191,75 tis. Kč. Oproti roku 2007 byl zaznamenán meziroční pokles o 32,32%.

Hospodářský výsledek se v roce 2008 rovnal nule, největší výnosy v hospodaření představuje částka od krajského úřadu ve výši 71,81%, od zřizovatele dostala škola částku ve výši 17,16 %, dotace z krajského úřadu odpovídaly 0,55%, jiné zdroje 7,51 %, doplňková činnost měla hodnotu 2,53% z celkových výnosů, dotace na projekt Comenius tvořily 0,43 %. Celkové výnosy stouply proti roku 2007 o 1,97% a celkové náklady stouply o 2,54%.

Rozdíly v krytí **peněžních fondů** organizace opět souvisí s pohledávkami za Union bankou. Ve fondu odměn byla pohledávka ve výši 122 tis. Kč, ve fondu kulturních a sociálních potřeb 318 tis. Kč, rezervní fond měl kvůli pohledávce za Union bankou rozdíl ve finančním krytí 812 tis. Kč, na krytí nákladů za rok 2008 bylo z rezervního fondu použito 16,34 tis. Kč a na akce školy bylo použito 33,43 tis. Kč. Investiční fond vykázal pohledávku za Union bankou ve výši 941 tis. Kč, vyčerpana byla částka 1 417,19 tis. Kč, která byla použita na nákup projektoru v hodnotě 67,83 tis. Kč, investice do elektroinstalace byly v hodnotě 1 349,36 tis. Kč.

Podrobnější údaje o stavu a čerpání v jednotlivých peněžních fondech je uveden v tabulce níže.

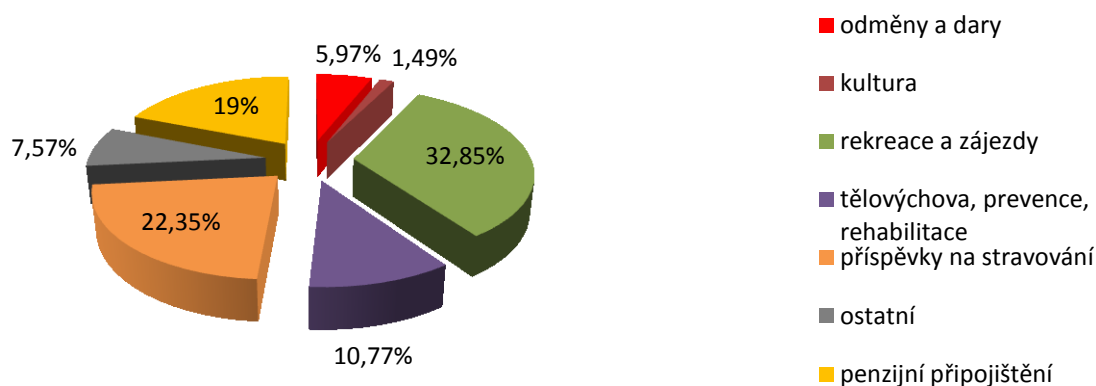
Tabulka 3.9 Peněžní fondy organizace v Kč

Fondy organizace	Stav k 1.1.2008	Tvorba	Čerpání	Stav k 31.12.2008	Finanční krytí fondů
Fond odměn	226 340,34	60 000,00	0,00	286 340,34	164 000,00
FKSP	729 552,16	337 657,00	274 240,50	792 968,66	442 645,85
Rezervní fond	1 001 966,25	141 544,55	49 766,59	1 093 744,21	282 191,09
Investiční fond	941 114,32	1 527 832,70	1 417 190,10	1 051 756,92	110 642,60
Celkem	2 898 973,07	2 067 034,25	1 741 197,19	3 224 810,13	999 479,54

Zdroj: Výroční zpráva školy 2008/2009 – vlastní zpracování

Do **fondu kulturních a sociálních potřeb** bylo během roku přidáno více než 337 tis. Kč a vyčerpano 274,24 tis. Kč, což odpovídá 81,23 %. Na odměny a dary byla určena částka 50,65 tis. Kč, která odpovídá 15 % z částky vložené do fondu, nebyla celá použita, prostředky byly převedeny do dalšího roku. V následujícím grafu jsou znázorněny jednotlivé oblasti čerpání z fondu kulturních a sociálních potřeb.

Graf 3.3 Čerpání z fondu kulturních a sociálních potřeb v roce 2008

Zdroj: Výroční zpráva školy 2008/2009 – vlastní zpracování

Největší finanční prostředky byly čerpány na rekreace a zájezdy zaměstnanců 32,85%, příspěvky na stravování 22,35% a penzijní připojištění 19%, naopak nejmenší částky byly použity na odměny a dary 5,97% a kulturní akce 1,49%.

3.5 Analýza hospodaření v roce 2009

Ve školním roce 2009/2010 navštěvovalo školu 598 žáků, na prvním stupni 264 a na druhém 334. Do školní družiny bylo zapsáno 120 dětí, do školního klubu 20 žáků. Bylo otevřeno celkem 24 tříd, na prvním stupni 11, na druhém stupni 13. Třída s rozšířenou výukou jazyků byla otevřena jedna na druhém stupni, žáků, kteří ji navštěvovali, bylo 12. Školu navštěvovalo 57 žáků se specializovanými vývojovými poruchami učení, otevřeny byly 4 třídy s tímto zaměřením. Pedagogickou činnost zabezpečovalo 44 učitelů.

Škola vykonávala hlavní a vedlejší doplňkovou činnost. Výnosy v roce 2009 odpovídaly částce vyšší než 33 790 tis. Kč a celkové náklady představovaly částku 33 775 tis. Kč. Podrobné informace o výnosech a nákladech jsou zahrnuty v následující tabulce.

Tabulka 3.10 Rozbor hospodaření za rok 2009 v Kč

Výnosy		Náklady	
Příspěvek KÚ Olomouc	23 026 600,00	Prostředky KÚ Olomouc	23 026 000,00
Příspěvek zřizovatele	4 716 000,00	Prostředky zřizovatele	4 759 039,88
Účelové dotace - platy KÚ	1 454 000,00	Účelové dotace - platy KÚ	1 454 000,00
Účelové dotace ONIV - KÚ	45 150,00	Účelové dotace ONIV - KÚ	45 150,00
Účelové dotace - MÚ	1 300 000,00	Účelové dotace - MÚ	1 300 000,00

Jiné zdroje – vlastní výnosy	2 431 191,35	Jiné zdroje	2 424 162,30
Výnosy – doplňková činnost	708 661,00	Doplňková činnost	651 239,69
Dotace EU - Comenius	115 108,34	Dotace EU - Comenius	115 108,34
Výnosy celkem	33 796 100,69	Náklady celkem	33 775 300,21
Hospodářský výsledek			
Prostředky KÚ Olomouc			0,00
Prostředky zřizovatele			-43 039,88
Účelové dotace MÚ			0,00
Jiné zdroje – vlastní výnosy			7 029,05
Doplňková činnost			57 421,31
Dotace EU - Comenius			0,00
Hospodářský výsledek celkem			21 410,48
Sledované vlastní výnosy			
Poplatky za školní družinu			61 775,00
Pronájem učeben a tělocvičny			64 088,00

Zdroj: Výroční zpráva školy 2009/2010 – vlastní zpracování

Příspěvky krajského úřadu představovaly částku vyšší než 23 000 tis. Kč. Příjmy zahrnovaly příjmy školy a školní jídelny, škola hospodařila s částkou 21 638,78 tis. Kč a školní jídelna s 1 387,82 tis. Kč. Částka z kraje byla navýšena o příspěvek na nenárokové složky platů, motivační složky mezd pedagogických pracovníků, na posílení úrovně odměňování nepedagogických pracovníků. Celková hodnota prostředků určených na platy dosáhla 17 506,62 tis. Kč, odvody sociálního a zdravotního pojištění měly hodnotu 6 080,73 tis. Kč, dotace poskytnutá z rozpočtu kraje představovala částku 4,15 tis. Kč, byla použita na rozvoj informačních technologií, z dotace byl hrazen počítačový program na výuku přírodopisu a matematiky a z prostředků školy byla hrazena částka 9,16 tis. Kč na výukový software a encyklopedii. Příspěvek od krajského úřadu činil 24 521,6 tis. Kč. Celkové ostatní neinvestiční výdaje tvořily 938,41 tis. Kč. Nejvyšší výdaje byly určeny na učebnice a učební pomůcky 495,66 tis. Kč a na cestovné 109,12 tis. Kč.

Příspěvky od zřizovatele převyšovaly 6 000 tis. Kč. Účelové dotace tvořily částku 1 300 tis. Kč, tato částka na neinvestiční dotace byla spojena s nákupem nábytku do školy v hodnotě 500 tis. Kč, škola zaplatila částku 7,27 tis. Kč a zhotovení plastových přepážek v prostorách školy, hodnota této investice představovala 800 tis. Kč, přebytek ve výši 0,88 tis. Kč byl převeden do rozpočtu. Neinvestiční dotace na školní hřiště činily 30 tis. Kč a dotace na pěvecký sbor 4,6 tis. Kč. Na investiční akce inkasovala škola od zřizovatele 368 tis. Kč, akce

se týkaly osvětlení a elektromontážních prací, investice představovala částku 1 308,05 tis. Kč, 1 232 tis. Kč představovaly odpisy, 48 tis. Kč byly prostředky od zřizovatele a 28,05 tis. Kč si škola hradila z vlastních prostředků. Proběhla také rekonstrukce opěrných zídek na školním hřišti za 320 tis. Kč, částku 1,08 tis. Kč si hradila ze svých prostředků škola, na tuto investici je rozpočtována celková částka 590 tis. Kč. Největší výdaje účelově přidělených prostředků představovaly výdaje na energie v celkové hodnotě přes 1 200 tis. Kč. Za elektrickou energii bylo zaplacen 580 tis. Kč, za vodu a svod odpadní vody 238 tis. Kč a za teplo a palivo celkem 392 tis. Kč. Nevyčerpané prostředky rozpočtované zřizovatelem byly převedeny do jiných zdrojů.

Položka **jiné zdroje** se skládá z příjmů jídelny 1 629,38 tis. Kč a příjmů školy 801,81 tis. Kč. Nejvyšší příjmy školy představovaly tržby za školy v přírodě, zájezdy dětí, lyžařské výcviky, učebnice, u jídelny jsou největšími příjmy tržby za stravné žáků a zaměstnanců, tržby za stravné žáků odpovídaly částce 1 388,25 tis. Kč. Výdaje pro školu byly v hodnotě 795,95 tis. Kč a pro školní jídelnu v hodnotě 1 628,21 tis. Kč. Nejvyšší částky u výdajů u školy se týkaly zájezdů dětí, učebnic, oprav strojů a zařízení. Výdaje školní jídelny byly nejvyšší u pořizování potravin pro žáky a zaměstnance. Hospodářský výsledek položky jiné zdroje představoval 7,03 tis. Kč.

Dotace vyšší než 115 tis. Kč na projekt Comenius, hrazená z EU, byla vyčerpana. Největšími výdaji byly výdaje na cestovné, učební pomůcky a ostatní služby.

Doplňková činnost vykazovala příjmy u školy za pronájem tělocvičny a ostatních prostor školy ve výši 64,1 tis. Kč a u školní jídelny 644,57 tis. Kč, nejvyšší částkou byly tržby za stravné, celkové příjmy v doplňkové činnosti přesahovaly 706 tis. Kč. Výdaje školy byly 24,74 tis. Kč, především na mzdové náklady a energie a výdaje školní jídelny 626,53 tis. Kč, opět byla nejvyšší zaplacená částka za potraviny a platy. Hospodářský výsledek této činnosti měl hodnotu 57,42 tis. Kč. Proti roku 2008 byl zaznamenán nárůst o 64,3 %.

Celkový **hospodářský výsledek** odpovídal částce vyšší než 21 tis. Kč. Záporný výsledek byl u příspěvku od zřizovatele -43,04 tis. Kč, jiné zdroje měly hospodářský výsledek 7,03 tis. Kč, doplňková činnost 57,42 tis. Kč, škola se na celkovém výsledku hospodaření podílela -6,34 tis. Kč a školní jídelna 27,78 tis. Kč. Hospodářský výsledek byl rozdělen po schválení zřizovatelem do rezervního fondu, částka 20,41 tis. Kč a do fondu odměn částka tisíc korun.

Příspěvek od krajského úřadu se podílel na celkových výnosech školy 72,57 %, prostředky zřizovatele odpovídaly 17,8 %, jiné zdroje představovaly 7,19 %, doplňková činnost 2,1 % a dotace na projekt od EU 0,34 %. Celkové výnosy v roce 2009 byly o 2,4% vyšší než v roce 2008 a náklady byly vyšší v roce 2009 o 2,35% proti roku 2008.

Účty **peněžních fondů** školy opět představovaly rozdíly ve stavu na konci roku a ve finančním krytí. Pohledávka za Union bankou ve fondu odměn činila 122 tis. Kč, finanční krytí odpovídalo částce 164 tis. Kč, fond kulturních a sociálních potřeb měl pohledávku za Union bankou 318 tis. Kč, do fondu přibylo 350,94 tis. Kč a 327,93 tis. Kč bylo vyčerpáno, což představuje 93,44 % z vytvořených prostředků. Rozdíl ve finančním krytí fondu rezervního představoval částku 811 tis. Kč, čerpáno bylo 219,84 tis. Kč, převod do fondu investičního v hodnotě 200 tis. Kč, akce školy za 19,68 tis. Kč a vrácení částky za energie 0,15 tis. Kč. Fond investiční měl pohledávku za Union bankou 941 tis. Kč, investiční akce školy měly hodnotu 1 313,93 tis. Kč, zůstatek na investičním fondu 800,76 tis. Kč bude použit na investici do školního hřiště, na první etapu byla schválena částka 520 tis. Kč, na druhou etapu rekonstrukce hřiště částka 200 tis. Kč.

Podrobnější údaje o stavu a čerpání v jednotlivých peněžních fondech je uveden v tabulce níže.

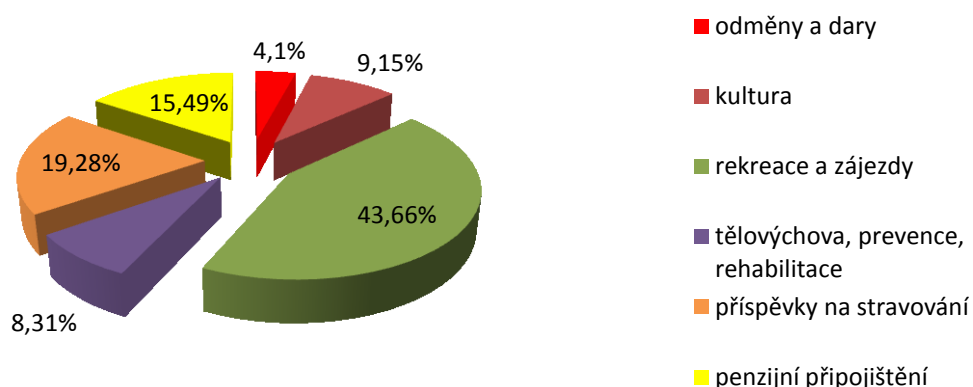
Tabulka 3.11 Peněžní fondy organizace v Kč

Fondy organizace	Stav k 1.1.2009	Tvorba	Čerpání	Stav k 31.12.2009	Finanční krytí fondů
Fond odměn	286 340,34	0,00	0,00	286 340,34	164 000,00
FKSP	792 968,66	350 941,00	327 926,00	815 983,66	467 509,38
Rezervní fond	1 093 744,21	17 967,00	219 842,40	891 868,81	80 315,69
Investiční fond	1 051 756,92	2 004 050,00	1 313 932,00	1 741 874,92	800 760,60
Celkem	3 224 810,13	2 660 153,19	2 148 895,59	3 736 067,73	1 512 585,67

Zdroj: Výroční zpráva školy 2009/2010 – vlastní zpracování

Z **fondu kulturních a sociálních potřeb** byly čerpány i prostředky na odměny a dary, určena byla částka 52,64 tis. Kč, která odpovídá 15 % z částky vložené do fondu, nebyla celá použita, prostředky byly převedeny do dalšího roku. V následujícím grafu jsou znázorněny jednotlivé oblasti čerpání z fondu kulturních a sociálních potřeb.

Graf 3.4 Čerpání z fondu kulturních a sociálních potřeb v roce 2009

Zdroj: Výroční zpráva školy 2009/2010 – vlastní zpracování

Největší finanční prostředky byly čerpány na rekreace a zájezdy zaměstnanců, jednalo se o 43,66%, příspěvky na stravování 19,28% a penzijní připojištění 15,49%, naopak nejmenší částky byly použity na tělovýchovu, prevenci a rehabilitaci, celkem 8,31% a odměny a dary, které představovaly 4,1%.

3.6 Analýza hospodaření v roce 2010

Ve školním roce navštěvovalo školu 566 žáků, na prvním stupni 273 dětí a na druhém stupni 293 žáků. Otevřeno bylo celkem 19 tříd, na prvním stupni 10 a na druhém 9 tříd. Škola také otevřela celkem 5 tříd pro děti s vývojovými poruchami učení, jednalo se o 69 žáků, na prvním stupni 26 a na druhém 43. Integrovaných žáků evidovala škola 58, více na stupni druhém v počtu 31 dětí. Třídy s rozšířenou výukou jazyků nebyly v tomto školním roce otevřeny. Do školní družiny bylo zapsáno 120 dětí a do školního klubu 20 žáků. Pedagogickou činnost vykonávalo 42 učitelů.

Škola vykonávala hlavní a vedlejší doplňkovou činnost. Výnosy v roce 2010 odpovídaly částce asi 29 200 tis. Kč a celkové náklady představovaly částku přibližně 29 120 tis. Kč. Podrobné informace o výnosech a nákladech jsou zahrnuty v následující tabulce.

Tabulka 3.12 Rozbor hospodaření za rok 2010 v Kč

Výnosy		Náklady	
Příspěvek KÚ Olomouc	21 459 900,00	Prostředky KÚ Olomouc	21 459 900,00
Příspěvek zřizovatele	4 434 000,00	Prostředky zřizovatele	4 399 621,04
Dotace- granty KÚ, ONIV	55 000,00	Dotace – granty KÚ, ONIV	55 000,00

Jiné zdroje – vlastní výnosy	2 304 034,89	Jiné zdroje	2 302 478,99
Účelové dotace MÚ	259 000,00	Účelové dotace MÚ	259 000,00
Výnosy – doplňková činnost	685 871,00	Doplňková činnost	647 296,55
Výnosy celkem	29 197 805,89	Náklady celkem	29 123 296,58
Hospodářský výsledek			
Prostředky KÚ Olomouc			0,00
Prostředky zřizovatele			34 378,96
Účelové dotace MÚ			0,00
Jiné zdroje – vlastní výnosy			1 555,90
Doplňková činnost			38 574,45
Hospodářský výsledek celkem			74 509,31
Sledované vlastní výnosy			
Poplatky za školní družinu			57 700,00
Pronájem učeben a tělocvičny			77 629,00

Zdroj: Hospodaření školy 2010 – vlastní zpracování

Příspěvek z krajského úřadu byl ve výši přesahující 21 500 tis. Kč, příjmy školy byly ve výši 20 195,13 tis. Kč, 10 tis. Kč představovala dotace na vybavení školy rehabilitačními pomůckami a 45 tis. Kč dotace na školní vybavení pro žáky prvního ročníku, příjmy školní jídelny představovaly částku 1 264,77 tis. Kč. Výdaje se rovnaly příjmům. Největší výdaje měla škola na platové prostředky, celkem 15 492 tis. Kč, odvody činily 5 500,2 tis. Kč, ostatní neinvestiční výdaje zahrnovaly částku v celkové výši 522,69 tis. Kč, nejvyšší neinvestiční výdaje se týkaly nákupu učebnic a výdajů za školení pedagogických pracovníků.

Příspěvek od zřizovatele byl poskytnut v hodnotě přes 4 400 tis. Kč. Příjmy školy odpovídaly částce 3 928,63 tis. Kč a příjmy školní jídelny částce 764,37 tis. Kč. Investiční dotace v hodnotě 600 tis. Kč byla určena na financování povrchu a oplocení školního hřiště, z částky 970,6 tis. Kč představovaly odpisy 370,6 tis. Kč. Na školní hřiště byla určena i další dotace v hodnotě 30 tis. Kč a 5,1 tis. Kč bylo přiděleno na činnost pěveckému sboru. Oprava stropu tělocvičny, na kterou dostala škola dotaci od zřizovatele, stála 297,93 tis. Kč, příspěvek byl 259 tis. Kč, škola zaplatila ze svých prostředků 38,93 tis. Kč. Výdaje školní jídelny tvořily 654,84 tis. Kč, výdaje školy 4 003,78 tis. Kč. Nejvyšší výdaje se týkaly energií, za elektrickou energii částka téměř 590 tis. Kč, za vodu a svod odpadní vody 226 tis. Kč a za palivo a otop 373 tis. Kč, celkem se jednalo o téměř 1 188 tis. Kč. Výdaje na platy a odvody sociálnímu a zdravotnímu pojištění tvořily částku 350,67 tis. Kč. Hospodářský výsledek přesahoval 34 tis. Kč.

Položka **jiné zdroje** vyšší než 2 304 tis. Kč se skládá z příjmů jídelny 1 538,93 tis. Kč a příjmů školy 765,1 tis. Kč. Nejvyšší příjmy školy představovaly tržby za zájezdy dětí, lyžařský výcvik a učebnice, u jídelny jsou největšími příjmy tržby za stravné žáků a zaměstnanců, tržby za stravné žáků odpovídaly částce 1 308,77 tis. Kč. Výdaje školy byly v hodnotě 765,1 tis. Kč a pro školní jídelnu v hodnotě 1 537,38 tis. Kč. Výdaje školní jídelny byly nejvyšší u pořizování potravin pro žáky a zaměstnance. Mzdové náklady a náklady na odvody sociálního a zdravotního pojištění představovaly celkem 83,42 tis. Kč. Hospodářský výsledek položky jiné zdroje představoval 1,56 tis. Kč.

Doplňková činnost školy a školní jídelny představovala částku téměř 686 tis. Kč. Příjmy školy zahrnovaly částku 77,63 tis. Kč za pronájem tělocvičny a ostatních prostor školy a u školní jídelny 608,24 tis. Kč, nejvyšší částkou byly tržby za stravné. Výdaje školy se týkaly energií, cestovného, mzdových nákladů, odvodů a výdaje školní jídelny byly nejvyšší na potraviny, mzdové náklady, odvody a energie. Hospodářský výsledek doplňkové činnosti představoval více než 38 tis. Kč. Oproti roku 2009 byl zaznamenán pokles o 32,83%.

Celkový **hospodářský výsledek** byl ve výši přesahující 74 tis. Kč. Škola se podílela částkou - 75,144 tis. Kč a školní jídelna částkou 109,52 tis. Kč. Hlavní činnost představovala z celkového hospodářského výsledku 34,38 tis. Kč. Prostředky od krajského úřadu i dotace od zřizovatele byly vyčerpány, s prostředky od zřizovatele hospodařila škola ve výsledku 34,38 tis. Kč, v položce jiné zdroje s výsledkem 1,56 tis. Kč a v doplňkové činnosti s výsledkem 38,57 tis. Kč. Hospodářský výsledek byl po schválení návrhu zřizovatelem rozdělen do rezervního fondu 70,51 tis. Kč a do fondu odměn 4 tis. Kč. Škola žádala zřizovatele o souhlas s rozdělením nerozděleného zisku z minulých let, který byl ve výši 499,21 tis. Kč a byl pokryt vratkou z Union banky v konkurzním řízení. Ve fondu odměn se díky přidělené částce ve výši 122,34 tis. Kč vynuluje rozdíl ve finančním krytí a ve fondu rezervním se částkou 376,87 tis. Kč sníží rozdíl ve finančním krytí. Příspěvek od krajského úřadu tvořil v celkových výnosech 73,69 %, příspěvek od zřizovatele 16,07 %, položka jiné zdroje 7,9 % a doplňková činnost 2,35%. Celkové výnosy v roce 2010 poklesly proti roku 2009 o 13,61% a celkové náklady se snížily proti roku 2009 o 13,77%.

Peněžní fondy organizace mají rozepsány stavy účtů, tvorbu a čerpání v roce 2010 v následující tabulce. Rozdíl ve finančním krytí u fondu odměn odpovídá částce vyšší než 122

tis. Kč, jedná se o pohledávku za Union bankou, rozdíl ve fondu kulturních a sociálních potřeb v pohledávce za Union bankou je téměř 318 tis. Kč, u rezervního fondu se jedná o 811 tis. Kč, 24,04 tis. Kč bylo použito na akce školy a školní družiny. U fondu investičního představoval rozdíl ve finančním krytí více než 941 tis. Kč, opět se jednalo o pohledávku za Union bankou.

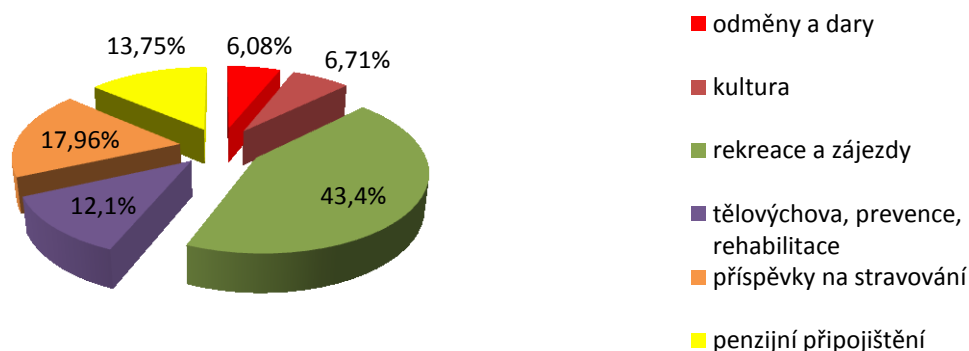
Tabulka 3.13 Peněžní fondy organizace v Kč

Fondy organizace	Stav k 1.1.2010	Tvorba	Čerpání	Stav k 31.12.2010	Finanční krytí fondů
Fond odměn	286 340,34	1000,00	0,00	287 340,34	165 000,00
FKSP	815 983,66	313 134,00	350 658,00	778 459,66	399 970,69
Rezervní fond	891 868,81	38 355,48	24 039,50	906 184,79	94 631,67
Investiční fond	1 741 874,92	2 121 391,00	2 922 151,00	941 114,32	0,60
Celkem	3 736 067,73	2 473 880,48	3 296 848,50	2 913 099,71	659 602,96

Zdroj: Hospodaření školy 2010 – vlastní zpracování

Z fondu kulturních a sociálních potřeb byly čerpány i prostředky na odměny a dary, určena byla částka 52,6 tis. Kč, která odpovídá 15 % z částky vložené do fondu, nebyla celá použita, prostředky byly převedeny do dalšího roku. V následujícím grafu jsou znázorněny jednotlivé oblasti čerpání z fondu kulturních a sociálních potřeb.

Graf 3.5 Čerpání z fondu kulturních a sociálních potřeb v roce 2010

Zdroj: Hospodaření školy 2010 – vlastní zpracování

Největší finanční prostředky byly čerpány na rekreace a zájezdy zaměstnanců, jednalo se o 43,4%, příspěvky na stravování 17,96% a penzijní připojištění 13,75%, naopak nejmenší částky byly použity na kulturu 6,71% a odměny a dary, které představovaly 6,08%.

4. Zhodnocení výsledků analýzy hospodaření

V předcházející části bakalářské práce byla provedena analýza hospodaření příspěvkové organizace základní školy v jednotlivých letech, nyní budou zjištěné výsledky hospodaření porovnávány v celém sledovaném pětiletém období.

Nejdříve budou porovnány **celkové výnosy, náklady a hospodářský výsledek** v letech 2006-2010. Následující tabulka uvádí zjištěné údaje.

Tabulka 4.1 Výnosy, náklady hospodářský výsledek v letech 2006-2010

	2006	2007	2008	2009	2010
Výnosy celkem	30 910 965,23	32 361 786,91	33 000 720,50	33 796 100,69	29 197 805,89
Náklady celkem	30 756 361,78	32 183 399,36	33 000 720,50	33 775 300,21	29 123 296,58
Hospodářský výsledek	154 603,45	178 387,55	0,00	21 410,48	74 509,31

Zdroj: Výroční zprávy 2006-2010 – vlastní zpracování

V letech 2006 až 2009 rostly celkové výnosy i celkové náklady, v roce 2010 byly naopak nejnižší za celé sledované období. Rozdíl mezi nejvyššími a nejnižšími celkovými výnosy je 3 802, 91 tis. Kč, rozdíl mezi nejvyššími a nejnižšími celkovými náklady je 3 877,42 tis. Kč. Rozdíly jsou ovlivněny počty žáků, počty pracovníků, přidělenými dotacemi, doplňkovou činností, dotacemi z KÚ nebo EU, investičními prostředky od zřizovatele, cenami energií. Největší podíl na celkových výnosech měl za celé sledované období příspěvek od krajského úřadu, který se průměrně pohyboval kolem 73,7%, příspěvek od zřizovatele se průměrně rovnal 16,43%, položka jiné zdroje ve výnosech představovala průměrně 7,21%, doplňková činnost se podílela na výnosech průměrně 2,35% a dotace představovaly ve sledovaném období průměrně 0,26%.⁴²

V roce 2008 se hospodářský výsledek rovnal nule, ve všech ostatních sledovaných letech byl výsledek hospodaření kladný. Nejlepšího hospodářského výsledku dosáhla škola v roce 2007, kdy představoval částku 178, 39 tis. Kč, druhý nejlepší hospodářský výsledek byl dosažen v roce 2006 154,6 tis. Kč. Za sledované pětileté období dosáhla škola průměrného výsledku 85,78 tis. Kč. Hospodářský výsledek byl vždy rozdělen do fondu odměn a do fondu rezervního. Celková částka hospodářského výsledku za sledované období se rovnala 428,91

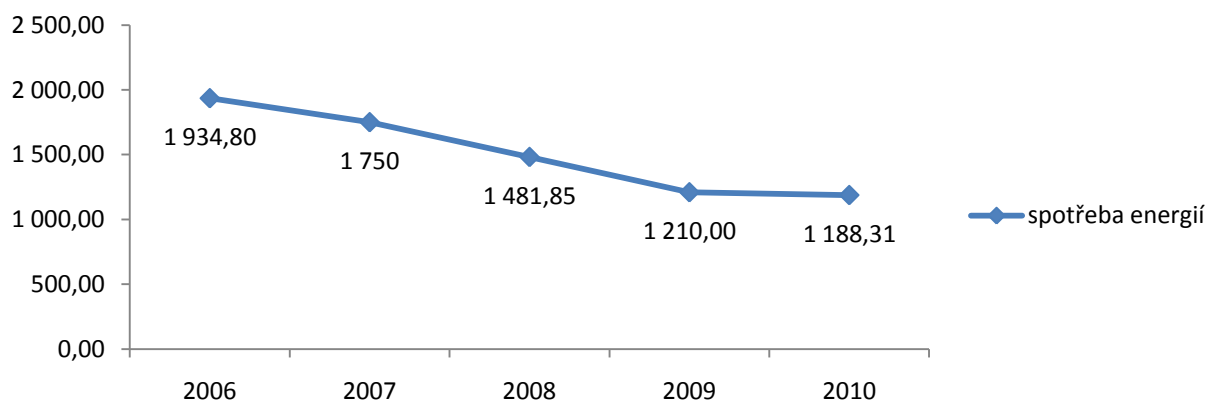
⁴²Příloha 3: Hospodaření školy v letech 2006 – 2010

tis. Kč, z toho bylo 309,91 tis. Kč přiděleno do fondu rezervního, což odpovídalo 72,26 % a do fondu odměn připadla částka 119 tis. Kč, to odpovídalo 27,74 %.⁴³

Během sledovaného období obdržela škola **dotace z krajského úřadu a dotace Evropské unie**, jejich výše se ve sledovaných letech výrazně liší. V roce 2006 obdržela škola dotaci z krajského úřadu ve výši 464,04 tis. Kč určenou na projekt Hodina a SIPVZ, dotace z EU byla v hodnotě 13,94 tis. Kč na projekt Sokrates, v roce 2007 se jednalo o částku 19,7 tis. Kč na SIPVZ a z EU o částku 11,08 tis. Kč na projekt Comenius, v následujícím roce obdržela škola 181 Kč tis. účelovou dotaci od kraje a na projekt Comenius 140,53 tis. Kč, v roce 2009 se jednalo o 45,16 tis. Kč na ostatní neinvestiční akce a částku určenou na platy zaměstnanců ve výši 1454 tis. Kč, z EU obdržela organizace 115,11 tis. Kč opět na projekt Comenius. Posledním sledovaným rokem byl rok 2010, kdy na ostatní neinvestiční akce obdržela škola částku od krajského úřadu 55 tis. Kč, dotace EU nebyly v tomto roce získány. Za pětileté období byla částka dotací z EU ve výši 280,67 tis. Kč, průměr na jeden rok je 56,13 tis. Kč.

Velmi důležitou částkou, kterou škola musí ze svého rozpočtu hradit, je položka určená na **elektrickou energii, plyn, palivo a vodu**. Jednotlivé souhrnné částky vydané na úhradu těchto nákladů jsou uvedeny v následujícím grafu.

Graf 4.1 Spotřeba energií (el. energie, plyn, voda, palivo) v období 2006 – 2010, v tis. Kč

Zdroj: Hospodaření školy 2006-2010 – vlastní zpracování

⁴³ Příloha 6: Hospodářské výsledky školy v letech 2006 – 2010

Z grafu 4.1 vyplynulo, že se spotřeba energií významně liší, rozdíl mezi nejvyšší zaplacenou částkou v roce 2006 a nejnižší částkou v roce 2010 je 746,49 tis. Kč. Rozdíly souvisí nejen s investiční akcí, která se týkala zateplení budovy dílen v roce 2007, čímž došlo k úspoře energií, ale také s tím, že škola od roku 2007 nevyužívala zcela všechny prostory budovy na Školské 9. Některé části byly využity zřizovatelem k činnosti domova pro děti a mládež. Kvůli zmenšujícímu se počtu žáků ve škole je tendence k soustředění výuky pouze do současné hlavní budovy a budovy dílen. Průměrná hodnota spotřeby energií v jednotlivých letech je 1 513 tis. Kč.⁴⁴

Ve sledovaných letech probíhaly ve škole poměrně rozsáhlé **investiční akce**, v roce 2007 obdržela škola na investice od zřizovatele částku 2 907 tis. Kč, provedena byla oprava vstupu do auly, zateplení budovy, rekonstrukce sprch a osvětlení. Škola také v tomto roce významně investovala ze svého investičního fondu. Jednalo se o zřízení přípojek k internetu v jednotlivých učebnách, celková částka byla ve výši 562,04 tis. Kč. V dalším roce 2008 se jednalo o částku 272 tis. Kč, kterou dostala škola od zřizovatele na osvětlení. Provedena byla i výměna plastových přepážek a zakoupen byl nábytek do tříd, celková částka měla hodnotu 1200 tis. Kč. V roce 2009 dostala škola od zřizovatele na investice částku 368 tis. Kč, provedeny byly elektromontážní práce a začala také rozsáhlejší rekonstrukce školního hřiště. Účelová dotace od zřizovatele na zakoupení nábytku a plastové přepážky byla ve výši 1 300 tis. Kč. Na opravu školního hřiště byly určeny i prostředky od zřizovatele ve výši 600 tis. Kč, které škola obdržela v roce 2010. Další prostředky ve výši 259 tis. Kč byly určeny na opravu stropu tělocvičny.⁴⁵

Kromě hlavní činnosti vykonává škola i **činnost doplňkovou**, která může sloužit ke zlepšení hospodářského výsledku. Doplňková činnost se týká pronájmu tělocvičny a dalších prostor školy a dále zajišťování obědů pro cizí strávníky. Výnosy z doplňkové činnosti a celkový hospodářský výsledek je uveden v následující tabulce.

⁴⁴ Příloha 4: Hospodaření školy v letech 2006 – 2010 (náklady na energie; el. energie, plyn, voda, palivo)

⁴⁵ Příloha 5: Investiční akce školy v letech 2007 – 2010

Tabulka 4.2 Výnosy z doplňkové činnosti

	2006	2007	2008	2009	2010
Školní jídelna	616 412,00	634 864,00	613 031,00	644 573,00	608 242,00
Pronájem	219 257,00	264 509,50	222 936,30	64 088,00	77 629,00
Hospodářský výsledek	24 886,10	51 648,19	34 958,05	57 421,31	38 574,45

Zdroj: Hospodaření školy 2006-2010 – vlastní zpracování

Školní jídelna vykázala nejvyšší výnosy v roce 2009, nejnižší naopak v roce 2010, liší se od sebe částkou 36,33 tis. Kč. Průměrné výnosy školní jídelny ve sledovaném období se rovnají částce 623,42 tis. Kč. Výnosy za pronájmy tělocvičny a dalších prostor školy jsou, na rozdíl od výnosů ze školní jídelny, více rozdílné, nejvyšší byly v roce 2007, jednalo se o více než 264 tis. Kč, nejnižší byly v roce 2009, jejich hodnota byla přesahující 64 tis. Kč. Průměrná hodnota financí získaných na pronájmech za toto pětileté období je 156,88 tis. Kč. Hospodářský výsledek se ve všech letech pohyboval v kladných číslech, nejlepšího hospodářského výsledku v doplňkové činnosti dosáhla škola v roce 2009 a naopak nejnižší hodnota hospodářského výsledku byla v roce 2006. Průměrný hospodářský výsledek doplňkové činnosti školy je 41,5 tis. Kč.

Tvorba a čerpání finančních prostředků z **fondů kulturních a sociálních potřeb** je zachycena v následující tabulce.

Tabulka 4.3 Tvorba a čerpání finančních prostředků z FKSP

	Tvorba	Čerpání	Čerpání v %
2006	324 770,00	225 559,20	69,45%
2007	335 904,00	281 061,50	83,67%
2008	337 657,00	274 240,50	81,22%
2009	350 941,00	327 926,00	93,44%
2010	313 134,00	350 658,00	111,98%

Zdroj: Hospodaření školy 2006-2010 – vlastní zpracování

Průměrná hodnota čerpání finančních prostředků z FKSP je 87,95%. Nejvíce prostředků bylo čerpáno v roce 2010, nejméně v roce 2006. Nejvíce prostředků bylo ve všech letech určeno na rekreace a zájezdy zaměstnanců, průměrně se jednalo o 38,64 %, další nejvýznamnější položkou byly příspěvky na stravování, během pětiletého období se jednalo o průměrnou

částku 23,34 % a v letech 2007 – 2010 bylo průměrně 13,7 % použito na placení příspěvku na penzijní připojištění.^{46 47}

5. Závěr

Bakalářská práce byla zaměřena na hospodaření příspěvkové organizace – základní školy. Cílem práce bylo analyzovat a popsat hospodaření příspěvkové organizace vykonávající činnost školy. Pro analýzu byla vybrána Základní škola Zábřeh, Školská 406/11. Zřizovatelem školy je město Zábřeh.

Analýza zahrnovala pětileté období, od roku 2006 až do roku 2010. Každý rok byl analyzován zvlášť. Pozornost byla věnována výnosům a nákladům, se zaměřením na příspěvky od krajského úřadu, od zřizovatele, hospodaření v rámci položky jiné zdroje, doplňkovou činnost organizace, dotace, které škola získala. Nejvyšším finančním zdrojem pro školu je příspěvek od krajského úřadu, který ve všech sledovaných letech přesahoval v celkových výnosech více než 70%, průměrně se jednalo o 73,7%, příspěvek od zřizovatele se rovnal průměrně 16,43%, doplňková činnost v celkových výnosech znamenala průměrně 2,35% a dotace představovaly průměrnou hodnotu 0,26%. Zhodnocen byl celkový hospodářský výsledek a analyzovány byly také finanční prostředky na jednotlivých fondech školy se zaměřením na fond kulturních a sociálních potřeb, u kterého byl proveden rozbor týkající se čerpání finančních prostředků z tohoto fondu.

Během sledovaného pětiletého období dosáhla škola kladného nebo v roce 2008 nulového hospodářského výsledku. Nejlepšího výsledku bylo dosaženo v roce 2007, kdy se jednalo o částku 178,34 tis. Kč, průměrná hodnota hospodářského výsledku je 85,78 tis. Kč, byl vždy rozdělen do fondu investičního a do fondu odměn.

Škola ve sledovaném období měla přiděleny i prostředky z EU, šlo především o projekt Comenius a Sokrates, průměrná hodnota dotací z EU na rok byla 56,13 tis. Kč. Dotace, které byly přiděleny z krajského úřadu, byly použity na projekt Hodina nebo SIPVZ.

⁴⁶ Příloha 7: Peněžní fondy v letech 2006 – 2010 – pohledávky za UB

⁴⁷ Příloha 8: Čerpání z FKSP v letech 2006 – 2010

Důležitou zjišťovanou položkou byly prostředky určené na spotřebu energie, plynu, vody, celkové náklady dosáhly průměrné částky 1 513 tis. Kč. Jednotlivé hodnoty se lišily s ohledem na investiční akce do zateplení budovy a s ohledem na postupné uvolňování budovy Školská 9 pro činnost domova pro děti a mládež.

V téměř celém období probíhaly investiční akce, které se týkaly rekonstrukce sprch, vstupu do auly, zateplení budovy dílen, osvětlení, vybudování přípojek k internetu, zakoupení nábytku do tříd a rekonstrukce školního hřiště. Škola investovala prostředky v poměrně velké míře i ze svého investičního fondu.

Sledována byla doplňková činnost školy, která se týkala především pronajímání prostor školy a tělocvičny a zajišťování obědů pro cizí strávníky. Výnosy doplňkové činnosti se především ve finančních prostředcích získaných za pronájem lišily. Vždy bylo dosaženo kladného hospodářského výsledku, nejlepší byl v roce 2009 a nejméně prostředků škola získala v roce 2006. Průměrné hodnoty výnosů z pronájmů byly 156,88 tis. Kč, průměrné hodnoty prostředků doplňkové činnosti školní jídelny dosahovaly 623,42 tis. Kč.

Z fondu kulturních a sociálních potřeb bylo každoročně průměrně vyčerpáno 87,95 % finančních prostředků, nejvíce byly využívány na rekreace, zájezdy, na stravování a příspěvky na penzijní připojištění zaměstnanců.

Největší možnosti pro získání dalších finančních prostředků má škola v podílení se na projektech Evropské unie, důležitou úlohu v této činnosti také sehrává dostatečná motivovanost pedagogických pracovníků, kteří by se měli na získávání dotací podílet. Další možností k získání prostředků pro zajištění činnosti školy je rozšíření využití prostor školy a školní tělocvičny k pronájmům.

Seznam použité literatury:

1. Ochrana, F.; Pavel, J.; Vítek, L. a kol. Veřejný sektor a veřejné finance. Financování nepodnikatelských a podnikatelských aktivit. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, a.s., 2010. 264 s. ISBN 978-80-247-3228-2
2. PEKOVÁ, J.; PILNÝ, J.; JETMAR, M. Veřejná správa a finance veřejného sektoru, 3. přepracované vydání. Praha: ASPI, 2008. 712 s. ISBN 978-80-7357-351-5
3. Prokūpková, P.; Mockovčiaková, A.; Morávek, Z. Příspěvkové organizace. 4. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2010. 348 s. ISBN 978-80-7357-533-5
4. Rektořík, J a kolektiv, Organizace neziskového sektoru základy ekonomiky, teorie a řízení, EKOPRESS, 2007, 187 s., ISBN 978-80-86928-25-5
5. Valenta, J. Právní rámec řízení škol a školských zařízení. 1. vyd. Olomouc: Anag, s. r. o, 2010. 340 s. ISBN 978-80-87173-16-9
6. Zeman, P. a kol. Ekonomika a financování škol, Centrum školského managementu, Pedagogická fakulta Univerzity Karlovy, [CD-ROM] Praha 2006, [cit. 14. 2. 2011]

Legislativa:

1. Zákon č. 561/2004 o předškolním, základním, středním vyšším odborném a jiném vzdělání (školský zákon), v platném znění.
2. Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů.
3. Zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech.
4. Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů.
5. Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník.
6. Zákon č. 219/2000 Sb., o majetku.
7. Zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších předpisů (zákon o vysokých školách).
8. Zákon č. 219/2000 Sb., o majetku.
9. Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích.
10. Zákon č. 3/2002 Sb., o svobodě náboženského vyznání a o postavení církví a náboženských společností a o změně některých předpisů (zákon o církvích a náboženských společnostech).
11. Zákon č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů správy ČR v aktuálním znění.
12. Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě.

Interní materiály školy:

1. Výroční zprávy Základní školy, Školská 409/11, Zábřeh v letech 2006 – 2010

2. Hospodaření Základní školy, Školská 406/11, Zábřeh v letech 2006 – 2010

Elektronické zdroje:

1. MSMT [on-line]. 2003, aktualizace 4.1.2011. [cit. 5.2.2011]. Dostupné z:

<http://www.msmt.cz/ministerstvo>

2. Výkaz o základní škole, [cit.8.3.2011]. Dostupné z: [http://](http://toiler.uiv.cz/formvykaz10/formv03-1.asp?)

toiler.uiv.cz/formvykaz10/formv03-1.asp?

3. 3. základní škola Zábřeh, [cit. 8.3. 2011]. Dostupné z: http://www.3zszabreh.cz/o_skole/charakteri

[stika.html](http://www.3zszabreh.cz/o_skole/charakteri)

Seznam zkratek:

ČR	Česká republika
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
HDP	hrubý domácí produkt
FKSP	fond kulturních a sociálních potřeb
IČO	identifikační číslo organizace
KÚ	krajský úřad
EU	Evropská unie
SIPVZ	Státní informační politika ve vzdělávání
DDHM	drobný dlouhodobý hmotný majetek
MÚ	městský úřad
ONIV	ostatní neinvestiční výdaje
UB	Union banka

Prohlášení o využití výsledků diplomové (bakalářské) práce

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámen(a) s tím, že na mou diplomovou (bakalářskou) práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, diplomovou (bakalářskou) práci užít (§ 35 odst.3);
- souhlasím s tím, že diplomová (bakalářská) práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího diplomové (bakalářské) práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o diplomové (bakalářské) práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, diplomovou (bakalářskou) práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne

.....
jméno a příjmení studenta

Adresa trvalého pobytu studenta:

.....

Seznam příloh:

Příloha 1: Počet žáků školy v letech 2006 – 2010

Příloha 2: Počet pedagogických a nepedagogických pracovníků školy v letech 2006 – 2010

Příloha 3: Hospodaření školy v letech 2006 – 2010

Příloha 4: Hospodaření školy v letech 2006 – 2010 (náklady na energie; el. energie, plyn, voda, palivo)

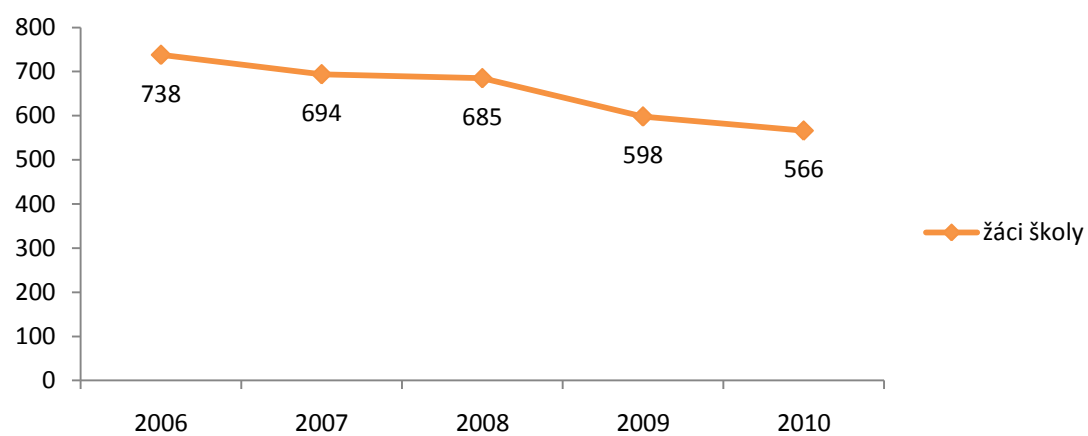
Příloha 5: Investiční akce školy v letech 2007 – 2010

Příloha 6: Hospodářské výsledky školy v letech 2006 – 2010

Příloha 7: Peněžní fondy v letech 2006 – 2010 – pohledávky za Union bankou

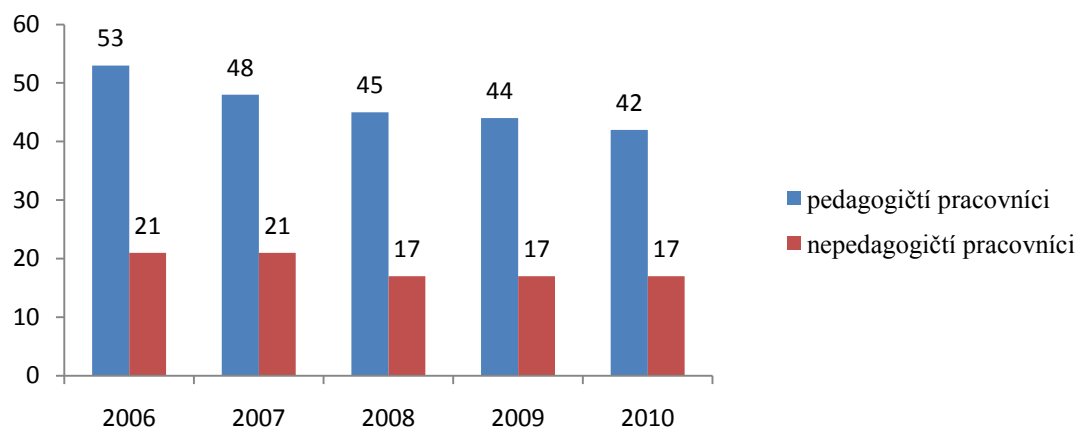
Příloha 8: Čerpání z FKSP v letech 2006 – 2010

Příloha 1: Počet žáků školy v letech 2006 – 2010

Zdroj: Výroční zpráva školy 2006 – 2010 – vlastní zpracování

Příloha 2: Počet pedagogických a nepedagogických pracovníků školy v letech 2006 - 2010

Zdroj: Výroční zpráva školy 2006 – 2010 – vlastní zpracování

Příloha 3: Hospodaření školy v letech 2006 – 2010

Rok 2006	Příjmy školy	Příjmy školní jídelna	Výdaje školy	Výdaje školní jídelny	Platy	Odvody	ONIV
Příspěvek KÚ	22 558 400,00	1 198 500,00	22 591 922,96	1 164 977,04	16746000,00	6 129 948,00	880 952,00
Příspěvek zřizovatele	3 179 475,91	787 524,09	3 175 823,83	791 176,17	188 055,00	69 581,00	3 709 364,00
Jiné zdroje	542 089,57	1 550 580,00	412 372,22	1 550 580,00	176 822,00	24 495,00	1 761 635,22
Doplňková činnost	-	616 412,00	-	591 525,90	158 397,00	58 620,00	374 508,90
Rok 2007	Příjmy školy	Příjmy školní jídelna	Výdaje školy	Výdaje školní jídelny	Platy	Odvody	ONIV
Příspěvek KÚ	22 588 300,00	1 231 600,00	22 610 266,77	1 209 633,23	16 720 000,00	6 101 038,00	1 029 648,50
Příspěvek zřizovatele	4 378 194,00	1 076 259,00	4 443 756,81	893 306,21	271 368,00	89 263,00	4 976 432,02
Jiné zdroje	520 005,91	1 637 268,00	517 729,53	1 630 195,00	149 040,00	10 399,00	1 988 485,53
Doplňková činnost	264 509,50	634 864,00	246 422,39	601 302,92	249 775,00	79 737,00	518 213,31
Rok 2008	Příjmy školy	Příjmy školní jídelna	Výdaje školy	Výdaje školní jídelny	Platy	Odvody	ONIV
Příspěvek KÚ	22 593 700,00	1 286 600,00	22 610 586,22	1 269 713,78	16 940 519,00	6 147 397,00	792 384,00
Příspěvek zřizovatele	4 915 500,00	748 500,00	5 025 678,90	689 813,25	192 647,00	76 826,00	5 446 019,15
Jiné zdroje	785 225,20	1 694 695,00	768 888,10	1 694 498,00	196 634,00	13 098,00	2 394 187,10
Doplňková činnost	222 936,30	613 031,00	578 072,95	222 936,30	191 747,00	59 204,00	550 058,25
Rok 2009	Příjmy školy	Příjmy školní jídelna	Výdaje školy	Výdaje školní jídelny	Platy	Odvody	ONIV
Příspěvek KÚ	23 072 934,77	1 452 815,23	23 072 934,77	1 452 815,23	17 506 617,00	6 080 728,00	938 405,00
Příspěvek zřizovatele	4 680 000,00	836 000,00	4 731 595,46	827 444,42	240 702,00	68 441,00	5 249 896,88
Jiné zdroje	801 806,85	1 629 384,50	795 950,67	1 628 211,63	111 200,00	7 200,00	2 420 870,64
Doplňková činnost	64 088,00	644 573,00	24 714,00	626 525,69	180 879,00	58 952,00	411 408,69
Rok 2010	Příjmy školy	Příjmy školní jídelna	Výdaje školy	Výdaje školní jídelny	Platy	Odvody	ONIV
Příspěvek KÚ	20 250 134,80	1 264 765,20	20 250 134,80	1 264 765,20	15 492 000,00	5 500 212,00	522 688,00
Příspěvek zřizovatele	3 928 631,97	764 368,03	4 003 776,11	654 844,93	275 850,00	74 818,00	4 307 953,04
Jiné zdroje	765 103,89	1 538 931,00	765 103,89	1 537 375,10	75 100,00	8 316,00	2 219 062,99
Doplňková činnost	77 629,00	608 242,00	77 629,00	569 667,55	198 778,00	64 301,00	384 217,55

Zdroj: Hospodaření školy 2006 – 2010 – vlastní zpracování

Příloha 4: Hospodaření školy v letech 2006 – 2010 (náklady na energie; el. energie, plyn, voda, palivo)

Rok	Elektrická energie	Plyn	Voda, svod vody	Palivo	Celkem
2006	555 480,98	397 371,15	250 061,64	731 893,94	1 934 807,71
2007	585 024,63	339 494,95	229 823,5	595 656,92	1 750 000,00
2008	574 919,56	244 929,66	238 261,71	423 743,67	1 481 854,60
2009	579 610,65	0,00	238 236,08	392 153,27	1 210 000,00
2010	589 206,51	0,00	225 775,56	373 325,01	1 188 307,08

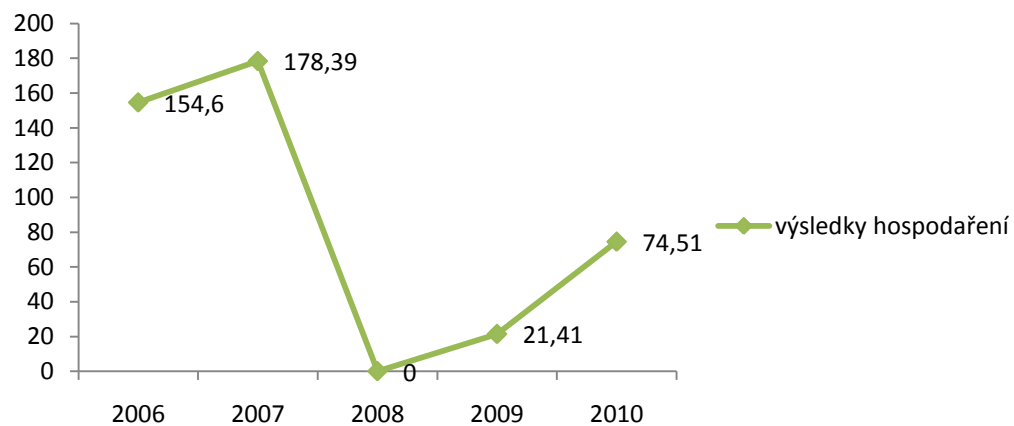
Zdroj. Hospodaření školy 2006 – 2010 – vlastní zpracování

Příloha 5: Investiční akce školy v letech 2007 – 2010

Investiční akce - rok 2007	
Aula vstup	601 364,00
Sprchy	587 367,00
Dílny zateplení	869 043,00
Osvětlení	1 621 676,90
Rozvody pro internet	562 041,20
Investiční akce – rok 2008	
Osvětlení	1 277 114,00
Investiční akce – rok 2009	
Elektromontážní práce	1 308 049,00
Školní hřiště	321 076,00
Investiční akce - 2010	
Školní hřiště	600 000,00
Strop tělocvičny	259 000,00

Zdroj: Hospodaření školy 2006 – 2010 – vlastní zpracování

Příloha 6: Hospodářské výsledky školy v letech 2006 - 2010

Zdroj: Hospodaření školy 2006 – 2010 – vlastní zpracování

Příloha 7: Peněžní fondy v letech 2006 – 2010 – pohledávky za UB

Rok	Fond odměn	Fond rezervní	Fond investiční	FKSP
2006	122 340,43	811 553,12	941 114,32	317 925,97
2007	122 340,34	811 553,12	941 114,32	317 925,97
2008	122 340,34	811 553,12	941 114,32	317 925,97
2009	122 340,34	811 553,12	941 114,32	317 925,97
2010	122 340,34	811 553,12	941 114,32	317 925,97

Zdroj: Hospodaření školy 2006 – 2010 – vlastní zpracování

Příloha 8: Čerpání z FKSP v letech 2006 – 2010

Rok	Rekreace, zájezdy	Příspěvek na stravování	Penzijní připojištění	Kultura	TV, rehabilitace	Odměny a dary	Půjčky	Ostatní	DDHM
2006	90 673,20	75 876,00	0,00	14 147,00	30 500,00	13 563,00	800,00	0,00	0,00
2007	93 026,00	65 922,00	57 000,00	30 960,00	1000,00	12 725,00	0,00	14 628,50	5200,00
2008	90 090,00	61 302,00	52 100,00	4090,00	29 530,00	16 378,00	0,00	20 750,00	0,00
2009	143 158,00	63 228,00	50 800,00	30 010,00	26 830,00	13 450,00	0,00	0,00	0,00
2010	152 177,00	62 994,00	48 200,00	23 520,00	42 440,00	21 327,00	0,00	0,00	0,00

Zdroj: Hospodaření školy 2006 – 2010 – vlastní zpracování